ОТЧЕТЪ

НА

БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА

ЗА 1939 ГОДИНА

ГОДИНА 61

167

СОФИЯ
ПЕЧАТНИЦА „РОДИНА“ А. Д.
1940

А/Г-82

ОТЧЕТЪ

НА

БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА

ЗА 1939 ГОДИНА

ГОДИНА 61

ИНВЕНТАРЕНЪ № 9402
16 ФЕВ. 1955
10 ДЕК 1964

СОФИЯ
ПЕЧАТНИЦА „РОДИНА“ А. Д.
1940

БИБЛИОТЕКА НА Б. З. К. БАНКА

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 3799

София, 22 априлъ 1940 год.

До Господина Министра на финанситѣ
Тукъ

Господинъ Министре,

Въ изпълнение на чл. 67 отъ закона за Банката, честь имаме да Ви представимъ отчета на сѫщата за 1939 година, заедно съ годишната равносмѣтка.

Свѣтовното стопанство и България

Развитието на свѣтовното стопанство презъ изтеклата година бѣ значително повлияно отъ политическитѣ смущения презъ първитѣ осемь месеца на годината, а последното четиримесечие — отъ започването на войната въ Европа. Въпрѣки това, изтеклата година отбеляза едно подобрение въ развитието на стопанството, което, съ изключение на Съединенитѣ Щати, се дължеше главно на увеличенитѣ военни разходи почти въ всички страни. Подобрението, отбелязано презъ първитѣ шесть месеца на годината почти въ всички страни, оказа влияние за задържане на ценитѣ, а презъ второто полугодие — за повишение въ ценитѣ на металитѣ, петролнитѣ произведения, памука, вълната и нѣкои други сурови материали. Заедно съ това, индустриалното производство въ почти всички държави отбеляза до септемврий увеличение. Въ повечето отъ странитѣ-производителки на сурови материали, поради благоприятната конюнктура, бѣ отбелязано сѫщо така засилване на производството. Задържането въ ценитѣ на суровитѣ материали отначало и последвалото покачване презъ последнитѣ месеци се отрази изобщо благоприятно върху странитѣ-производителки.

Тази благоприятна тенденция не засегна така чувствително ценитѣ на зърнените храни, които показаха по-слабо покачване, поради все още значителнитѣ щокове и сравнително голѣмо производство. Следъ започването на войната бѣ отбелязано по-чувствително покачване само въ ценитѣ на маслодайнитѣ растения и животинскитѣ произведения.

Това развитие се отрази и върху България, която, поради сравнително добрата реколта на пшеницата, имаше излишеци за износъ. Опредѣлената у насъ цена, обаче, на вѫтрешния пазаръ отъ 3·50 лева за килограмъ за мѣстна консумация бѣ значително по-висока отъ тази на международния пазаръ.

Започването на войната въ Европа презъ септемврий видоизмѣни значително условията на международната търговия. Несигурностьта по морскитѣ пѫтища се отрази върху поскѫпването на транспорта и другитѣ разноски, независимо отъ покачването на ценитѣ на металитѣ и другитѣ сурови материали, поради засиленото имъ търсене за военни цели и образуване на запаси. Войната на западъ измѣни значително целитѣ на стопанската политика на воюващитѣ страни. Основниятъ проблемъ за тѣхъ вече не се състои въ увеличаване на производството съ цель покачване нивото на живота, а въ приспособяването на цѣлото производство къмъ нуждитѣ на войната.

Развитието на международното стопанство се отрази върху България въ две направления. Така, презъ първото полугодие задържането на ценитѣ на земедѣлскитѣ произведения подпомагаше износа, обаче, поради липсата на излишеци, вследствие на слабата реколта отъ 1938 година, не се създаде особено благоприятна конюнктура. Следъ 1 септемврий срѣдното покачване въ ценитѣ на земедѣлскитѣ произведения бѣ по-слабо, отколкото увеличението на ценитѣ на внасянитѣ сурови материали и метали.

Политическата несигурность презъ цѣлата година оказа влияние за засилване движението на капиталитѣ къмъ Съединенитѣ Щати, придружено отъ едно голѣмо натрупване на злато въ тази страна. Съ започването на войната презъ септемврий, настѫпи спадане въ стойностьта на английската лира и френския франкъ въ размѣръ на около 15%. Войната, отъ своя страна, предизвика засилване на по-

кулкитѣ въ брой при международната търговия, което се отрази и върху кредитното положение на България.

Колебанията въ свѣтовната търговия и нуждата отъ запасяване въ всички страни се отразиха и върху България, която трѣбваше да се стреми да осигури доставката на необходимитѣ ѝ сурови материали и стоки.

* * *

Общъ погледъ върху развитието на българското стопанство

Развитието на българското стопанство презъ изтеклата 1939 година бѣ повлияно отъ два фактора:

1. Слабитѣ излишеци отъ реколтата 1938 година не позволиха засилване на външната търговия до есеньта на 1939 година.

2. Благоприятнитѣ цени на редица наши земедѣлски произведения, обаче, допринесоха да продължи съвземането въ българското стопанство, което се засили презъ есеньта, поради по-добрата реколта.

По-благоприятна бѣ конюнктурата презъ четвъртото тримесечие на годината, когато излишецитѣ отъ реколтата бѣха по-значителни. Това подобрение, обаче, не можа да бѫде повсемѣстно, поради голѣмитѣ мѫчнотии въ вноса на сурови материали. Тѣзи мѫчнотии попрѣчиха на индустрията да запази презъ последното тримесечие темпа на засилената си дейность.

Съвземането на българското стопанство презъ изтеклата година бѣ особено значително презъ първитѣ деветь месеца въ областьта на индустриалното производство и въ вѫтрешнитѣ търговски обороти. Изобилната реколта предизвика разширение на кредита. За това допринесе презъ последното тримесечие, следъ започването на войната, и преустановяването на стоковия кредитъ, поради което прибѣгването до банковъ кредитъ се увеличи. Отбелязано бѣ и увеличение на държавнитѣ приходи.

Индексъ на ценитѣ

Общото ниво на ценитѣ презъ 1939 година показва слаба тенденция на повишение, която бѣ по-чувствителна едвамъ презъ последното четиримесечие на годината. Така, общиятъ индексъ на ценитѣ на едро, срѣдно за 1939 година, е едвамъ

съ 1% по-високъ отъ този за 1938 година. Развитието на ценитѣ на износнитѣ стоки, по-специално, до началото на юний отбелязваше почти задържане, а следъ като се проявиха изгледитѣ отъ новата реколта — до септември — спадане и едвамъ следъ това по-чувствително покачване. Това движение не е напълно въ съгласие съ движението на ценитѣ на международния пазаръ и се обяснява съ по-високитѣ цени презъ първото полугодие, поради малкитѣ излишеци отъ нѣкои храни и забранитѣ за износъ. Едва презъ юний по-изобилната реколта оказа влияние за спадането на ценитѣ, което,обаче, бѣше прекъснато, поради измѣненитѣ международни условия и голѣмото търсене въ чужбина. Общо, обаче, срѣдниятъ индексъ за ценитѣ на износнитѣ артикули е съ 10% по-високъ отъ този за 1938 година.

Въ индекса за ценитѣ на вноснитѣ артикули се отбелязва задържане презъ първото тримесечие; много слаба тенденция на спадане презъ второто тримесечие, а следъ това — значително увеличение, което взе още по-голѣмъ размѣръ следъ септември.

Тенденцията къмъ повишение, отбелязана въ индекса на ценитѣ на едро презъ последното четиримесечие на годината, е обща за вноснитѣ и износнитѣ артикули и индексътъ е значително надъ този за 1938 година, обаче, увеличението за вноснитѣ артикули е по-голѣмо отъ това за износнитѣ.

Земедѣлско производство

Реколтата презъ 1939 година се оказа по-добра, въ сравнение съ реколтата отъ 1938 година, при зърненитѣ храни, включително и царевицата, фуражнитѣ растения, индустриалнитѣ растения (особено тютюна), памука, отчасти конопа и нѣкои други. По-благоприятната реколта оказа влияние за засилване съживяването въ стопанството, особено презъ второто полугодие, тъй като излишецитѣ за износъ бѣха по-голѣми. По-доброто състояние на посѣвитѣ даде възможность на правителството да отмѣни още презъ периода отъ януарий до мартъ забраната върху износа на царевицата и нѣкои фуражни растения. Следъ започване на войната на западъ, обаче, се наложи отново забраната върху износа на нѣкои произведения, предимно фуражи (овесъ и ечемикъ), отъ които нѣмаше голѣми излишеци за износъ.

Индустриално производство

Сравнително благоприятната конюнктура през годината се отрази въ покачване на индустриалното производство, което през цѣлата година бѣ по-високо отъ производството през 1938 година, съ изключение на последния месецъ декемврий, когато индексътъ за обема на индустриалното производство спадна подъ индекса за декемврий 1938 година съ около 9%. Увеличението на индустриалното производство през годината засѣга както производството на инвестиционни блага, така и производството на консумативни блага. Размѣрътъ на увеличението, обаче, въ производството на консумативни блага е по-голѣмъ отъ тоя за инвестиционнитѣ блага. Общо за годината индексътъ за обема на индустриалното производство е 164·2 срещу 155·0 за 1938 година, или съ едно увеличение отъ 6%.

Заедно съ увеличението на индустриалното производство се отбелязва сѫщо така и увеличение въ пласмента на индустриални произведения.

Вѫтрешна търговия и транспортъ

Обемътъ на вѫтрешната търговия през цѣлата година, съ изключение на нѣкои сезонни различия, бѣ по-голѣмъ отъ този за 1938 година. Това се отнася както до продажбитѣ на едро, така и до продажбитѣ на дребно въ градоветѣ и селата.

Трафикътъ на Българскитѣ държавни желѣзници общо се е увеличилъ съ около 4%, въ сравнение съ трафика през 1938 година.

Външна търговия

Развитието на външната търговия през изтеклата година отбелязва увеличение по обемъ както въ вноса, така и въ износа. Това увеличение се появи най-вече при износа през последното тримесечие на годината, следъ събирането на новата реколта, а въ вноса тъкмо обратното — увеличението бѣ през първитѣ деветь месеца, а следъ това има известно намаление, поради затрудненията въ доставката на сурови материали, вследствие на войната.

Общо, вносътъ през цѣлата година по обемъ се е увеличилъ, при индексъ 1934/35=100, отъ 172 за 1938 година, на 193·4 за 1939 година. По-малко е увеличението въ износа — отъ 143·8 за 1938 година, на 154·8 за 1939 година. По стойность, обаче, вносътъ се е увеличилъ съ 5·3%, а износътъ съ 8·7%.

Търговскиятъ балансъ за 1939 година приключва по-благоприятно съ едно активно салдо отъ 868 милиона лева, срещу 644 милиона лева за 1938 година.

Увеличението на вноса по стойность се дължи отчасти на повишението въ ценитѣ на суровитѣ материали, петрола и други. Увеличенъ е вносътъ на машини, желѣзопжтни и трамвайни вагони, материали за хартиената индустрия и други. По-малъкъ е вносътъ на метали съ около 10%, както и на кожи отъ едъръ добитъкъ и текстилни материали. Въ износа, напротивъ, се забелязва едно увеличение за почти всички стоки и то главно на зърненитѣ храни, маслодайнитѣ семена, тютюна, кожитѣ, пулповетѣ, зеленчуцитѣ и плодоветѣ, съ изключение на гроздето. Намаление въ износа има само за нѣкои стоки, както е за яйцата, живи и заклани птици, свине и другъ добитъкъ, кашкавалъ и нѣкои други.

Въпрѣки общото засилване на нашия износъ по количество и стойность, поради затрудненията, които срещаше износътъ къмъ странитѣ съ свободни валути, увеличи се само износътъ къмъ странитѣ съ клирингови валути. Това се дължи отчасти и на голѣмия износъ на плодове, зеленчуци и тютюнъ, чиито пазари сж главно клиринговитѣ страни. Така, общиятъ износъ къмъ странитѣ съ свободни валути възлиза презъ 1939 година на 844 милиона лева, срещу 1,109 милиона лева за 1938 година. Износътъ къмъ странитѣ съ свободни валути намалява отъ 20% на 14%. Сжщото отношение се забелязва и въ вноса, кждето частьта на странитѣ съ свободни валути възлиза на 571 милиона лева, или 11% отъ вноса, срещу 983 милиона лева, или 20% за 1938 година.

Държавни финанси

По-благоприятната конюнктура презъ 1939 година спомогна за едно благоприятно развитие на държавнитѣ финанси, въпрѣки голѣмитѣ ангажименти на държавата по извънреднитѣ разходи за народната отбрана и други. Редовнитѣ приходи на държавата презъ изтеклата година се покачиха на 8,281 милиона лева, безъ отдѣлния бюджетъ на желѣзницитѣ, срещу 7,686 милиона лева за 1938 година, или съ 595 милиона лева, т. е. 7·7% повече отъ предшествуващата година. Увеличението на постжпленията, въ сравнение съ 1938 година, е по-голѣмо: при прѣкитѣ данъци съ 11%, акцизи и държавни привилегии — 6%, гербовъ сборъ — 5%, при-

ходи за заплати на учители и селски участъкови лѣкари — 31% и административни приходи — 14%. Сѫщото развитие показа и отдѣлниятъ бюджетъ на желѣзницитѣ и пристанищата, приходитѣ на който възлизатъ на 1,938 милиона лева, срещу 2,163 милиона лева за 1938 година. Въ сѫщность, обаче, тукъ нѣма намаление на редовнитѣ приходи, тъй като въ бюджета за 1938 година влизатъ извънредни приходи отъ заеми въ размѣръ на 192 милиона лева, отъ бюджетни излишеци — 19 милиона лева и нѣкои други пера. Като се изключатъ тѣзи иззънредни приходи, постѫпленията по бюджета на желѣзницитѣ сѫ съ 161 милиона лева, или 9·5% повече отъ тѣзи за 1938 година.

Увеличението на постѫпленията отъ редовнитѣ приходи даде възможность на държавата да посрѣщне не само редовнитѣ разходи, но и разходитѣ по извънреднитѣ допълнителни бюджетни кредити. Така, редовнитѣ разходи за 1939 година възлизатъ на 8,011 милиона лева, или се очертава единъ излишекъ отъ 270 милиона лева. Въ тѣзи разходи сѫ включени и извънреднитѣ кредити по допълнителния бюджетъ въ връзка съ народната отбрана въ размѣръ на 683 милиона лева. Доброто състояние на държавното съкровище се прояви и въ това, че извънредниятъ бюджетъ се покри напълно отъ редовнитѣ приходи на държавата, безъ да се прибѣгва до сконтиране 200 милиона лева съкровищни бонове, както бѣ предвидено въ наредбата-законъ за допълнителния бюджетъ.

По редовния бюджетъ на желѣзницитѣ разходитѣ възлизатъ на 1,784 милиона лева, или се очертава единъ излишекъ отъ 155 милиона лева.

Следването на една здрава финансова политика, така необходима поради създалото се международно положение и увеличенитѣ разходи за народната отбрана, е една задача на държавата, която презъ презъ изтеклата година бѣ разрешена успѣшно.

* * *

Стабилностьта на лева и девизната политика на Банката

Девизната политика на Банката презъ изтеклата 1939 година срещна по-голѣми мѫчнотии при регулиране на платежния балансъ, поради новитѣ затруднения, които се явиха вследствие на международнитѣ събития. Значението на девизната политика на Банката презъ течение на годинатa нарастна. Тази политика има

за цель, по силата на действуващото законодателство, не само да поддържа курса на лева и външната стойность на националната монета, но и да подсигури девизнитѣ постжпления, чрезъ насърдчение на износа, за да се посрѣщнатъ всички нужди за вносъ и да се уравновеси платежния балансъ.

По-специално, международното положение въ края на изтеклата 1939 година наложи на Банката задачата, чрезъ достатъчно девизни постжпления, да осигури за страната снабдяването и запасяването съ всѣкакви сурови материали и други стоки.

По тѣзи причини, политиката на Банката бѣ насочена въ две направления. На първо мѣсто, чрезъ насърдчение на износа, да се снабди страната съ достатъчно девизи за осигуряване на вноса на сурови материали и други стоки и на второ мѣсто — да се запаси съ нужднитѣ свободни девизи за посрѣщане задълженията на държавата къмъ чужбина.

Затрудненията, обаче, които се явиха въ нашия износъ, поради слабата реколта презъ 1938 година на зърнени храни, маслодайни растения и други произведения, които се изнасяха срещу свободни девизи, не позволиха презъ първото полугодие, дори до новата реколта, да се увеличи износътъ ни къмъ страни съ свободни валути. Банката, при това положение, бѣ принудена да изчерпи всички свои запаси въ свободни девизи, за да отговори на нуждитѣ на страната отъ вносъ на сурови материали, който вече се налагаше въ увеличени размѣри, поради международнитѣ събития. Въпрѣки тѣзи затруднения, обаче, Банката успѣ да запази ненакърнена златната наличность на страната, която остана непромѣнена презъ цѣлата година въ размѣръ на 2,006 милиона лева. Докато износътъ презъ първитѣ осемь месеца на годината възлизаше на 2,571 милиона лева, срещу 2,978 милиона лева за 1938 година, т. е. съ 13% въ по-малко, вносътъ се увеличи на 3,316 милиона лева, срещу 3,218 милиона лева за миналата година. Това подчертава политиката на Банката, въпрѣки малкитѣ излишеци отъ реколтата 1938 година и по-слабия износъ, да подсигури вноса въ страната и особено вноса на сурови и спомагателни материали за индустрията. Събитията, обаче, отъ 1 септемврий насамъ, следъ като реколтата се оказа по-благоприятна у насъ, създадоха нови затруднения въ девизната политика на страната. Тѣ произлѣзоха първо отъ мѣркитѣ, които всички страни въ

Европа взеха за забраняване износа на сурови материали; отъ затрудненията въ търговията по море, както и отъ девизнитѣ ограничения въ чужбина, които бѣха засилени. Въпрѣки това, следъ започването на военнитѣ действия отъ 1 септемврий, износътъ, поради добрата реколта, се увеличи, като се запази изобщо и нивото на вноса.

Отъ друга страна, до 1 септемврий, поради липсата на голѣми излишеци, страната нѣмаше възможность да изнася по-голѣми количества отъ онѣзи стоки, които обикновено се пласиратъ въ страни съ свободни валути. Това обстоятелство оказа влияние за насочване на търговията ни къмъ клиринговитѣ страни, които се явяватъ главнитѣ пазари за нашитѣ излишеци отъ плодове, зеленчуци, тютюни и други стоки.

Системата на клиринговитѣ и компенсациитѣ, която презъ годината се засили, принуди Банката да употрѣби специални грижи, за да регулира търговията ни съ странитѣ съ клирингови валути, съ огледъ да се осигури на страната, въ кржга на клиринговитѣ ни, вноса на нужднитѣ намъ стоки.

Развитието, обаче, на външната търговия не позволи на Банката да увеличи постжпленията си въ свободни девизи, които да се използуватъ за увеличение вноса на сурови материали, така нужни за нашето стопанство.

Общото положение на девизнитѣ постжпления и разходи на Българската народна банка презъ последнитѣ години се вижда отъ следната таблица:

Години	Клирингови валути			Свободни валути		
	Постжпления	Разходи	Салдо	Постжпления	Разходи	Салдо
	милиони лева					
1933 . . .	1,689	1,490	+ 199	858	1,038	— 180
1934 . . .	1,770	1,593	+ 177	487	684	— 197
1935 . . .	2,583	2,256	+ 327	524	525	— 1
1936 . . .	2,434	2,414	+ 20	1,221	966	+ 255
1937 . . .	2,644	2,855	— 211	1,336	1,264	+ 72
1938 . . .	4,388	3,577	+ 811	751	908	— 157
1939 . . .	5,219	4,588	+ 631	567	688	— 121

Поради по-слабитѣ запаси отъ 1938 година отъ зърнени храни, маслодайни растения и други, които произведения се изнасяха предимно къмъ страни съ свободни валути, постжпленията отъ свободни девизи презъ 1939 година сж по-малки отъ тѣзи за 1938 година. Това се отрази и върху вноса отъ страни съ свободни валути.

При това развитие на стопанството ни девизната политика на Банката трѣбваше да претърпи известни промѣни. Презъ августъ Банката бѣ принудена да увеличи, съ измѣнение на общата наредба по вноса и износа, процентитѣ на свободнитѣ девизи, получавани отъ нѣкои артикули, както и да предвиди за странитѣ, съ които нѣмахме спогодби, по-голѣмъ процентъ девизи, опредѣлени да постжпватъ направо въ Банката безъ компенсация. Така, този процентъ за странитѣ, съ които нѣмаме спогодби, бѣше увеличенъ на 75%, а за всички останали страни се запазиха спогодбитѣ, като процентитѣ въ свободни девизи се увеличиха. Заедно съ това, Банката, за да насърдчи износа, предвиди да купува всички свободни девизи съ 35% премия, докато по-рано тѣ се отстжпваха безъ премия. Това се отрази отчасти въ намалението на частнитѣ компенсации. Отъ друга страна, по-слабиятъ износъ къмъ страни съ свободни валути предизвика сжщо така увеличение на компенсационнитѣ премии.

Движението на разрешенитѣ отъ Банката и отчетени компенсации, се вижда отъ следнитѣ цифри:

Години	Разрешени				Реализирани	
	Брой	Свободни девизи	Други девизи*	Всичко	Брой	Сума
		милионни лева				мил. лева
1936 . . .	8,163	761	1,000	1,761	7,460	1,446
1937 . . .	11,192	771	1,218	1,989	10,624	1,770
1938 . . .	11,550	540	1,395	1,935	11,086	1,782
1939 . . .	9,486	255	1,415	1,670	8,972	1,412

*) Включително разрешенитѣ компенсации безъ премия.

Забележка: Данните за разрешенитѣ и реализиранитѣ компенсации сж неокончателни и сж направени възъ основа на отчитанията до края на февруарий 1940 година.

Общо, резултатитѣ отъ девизнитѣ постжпления показватъ единъ дефицитъ между приходитѣ и разходитѣ въ свободни девизи и излишекъ между приходитѣ и разходитѣ въ клирингови девизи, който по този начинъ увеличи авоаритѣ ни въ клирингови девизи.

Въпрѣки това неблагоприятно положение въ баланса ни между клирингови и свободни девизи, Банката успѣ, макаръ и съ затруднения, да посрѣщне всички задължения на страната по плащането на службата на държавнитѣ дългове, както и другитѣ нужди на страната.

Несъответствието между свободнитѣ и клирингозитѣ девизи създаваше на Банката затруднения при балансиране на платежния балансъ на страната, но тя положи усилия да осигури на страната едно правилно уреждане на всички плащания къмъ чужбина.

Девизни наредби и клирингови спогодби

Веднага следъ издаването на новата девизна наредба отъ 23 августъ 1939 година, обаче, настжпилитѣ събития въ чужбина наложиха забраната за износъ на редица артикули, отъ които въ страната нѣмаше значителни експортни излишеци. Сжщевременно се наложи допускането за износъ на нѣкои сурови материали и хранителни артикули, срещу вносъ на нуждитѣ ни чуждестранни сурови материали и стоки отъ първа необходимость. Тѣзи измѣнения на новата наредба се прилагаха, по силата на действуващото законодателство, отъ правителството, следъ като се вземаше мнението на Българската народна банка и на другитѣ компетентни учреждения въ страната. Съобразно съ този принципъ, износътъ на камени вжглища, конопъ, желѣзна сгурия, руди, оризъ и други се допускаше само срещу вносъ на сурови материали и други необходими стоки.

Действуващитѣ клирингови спогодби съ повечето страни останаха презъ годината въ сила, като чрезъ преговори се уреждаше количеството и стойностьта на внасянитѣ и изнасянитѣ стоки, съ огледъ на нуждитѣ на страната. Почти съ всички страни, съ които имахме клирингови спогодби, уреждането на стокообмѣна се установяваше съ допълнителни спогодби въ кржга на действуващитѣ клирингови договори. По-специално, презъ годината се установи режимътъ на стокообмѣна съ

Велико-Британия, като се възприе действуващата у насъ наредба по вноса и износа за отстраняване на нуждитѣ ни свободни девизи и компенсиране на останалия стокообмѣнъ между двѣтѣ страни. Сжщата система продължи да се прилага и по отношение на Швейцария. Презъ годината, съ специални споразумения, се сключиха допълнителни спогодби съ Ромъния, Италия, Германия, съ протектората Бохемия и Моравско, Югославия и Естония.

За първи пжть въ края на годината се започнаха преговори и се сключи търговски договоръ и клирингова спогодба съ Съюза на съветскитѣ социалистически републики, като по този начинъ за първи пжть се даде възможность за уреждане на редовния стокообмѣнъ между двѣтѣ страни. Поднови се търговската спогодба и стокообмѣнътъ съ Испания, като новата спогодба влѣзе въ сила презъ текущата година. Сключи се за първи пжть клирингова спогодба съ Словакия, съ която спогодба се уреди стокообмѣнътъ съ тази страна.

Паричевъ и кредитевъ пазаръ

Сравнително добрата конюнктура на стопанството презъ изтеклата година, въпрѣки затрудненията въ връзка съ събитията въ чужбина, създаде условия за едно правилно развитие на банкитѣ.

Отбелязаното увеличение на влоговетѣ презъ 1938 година продължи и презъ изтеклата година, макаръ и въ по-слабъ темпъ. Така, Пощенската спестовна каса показа увеличение въ влоговетѣ отъ 3,330 милиона лева въ края на 1938 година, на 3,613 милиона лева въ края на 1939 година, или близо съ 9%, докато увеличението презъ 1938 година бѣ 472 милиона лева, или около 17%.

При Българската земедѣлска и кооперативна банка, въ която се вливатъ влоговетѣ на Спестовната каса, влоговетѣ се увеличиха отъ 8,925 милиона лева, на 9,304 милиона лева, а за популярнитѣ банки нарастването възлиза на 3,350 милиона лева, срещу 3,098 милиона лева за миналата година. Най-сетне, акционернитѣ банки показаха най-голѣмо увеличение — отъ 3,838 милиона лева, на 4,468 милиона лева.

Общата сума на влоговетѣ, следователно, въ нашата банкова система се увеличи отъ 15,861 милиона лева, на 17,121 милиона лева, т. е. съ около 1,260 милио-

на лева, което прави около 8%, докато увеличението през 1938 година бѣ по-малко — 7%.

Въпрѣки смущенията, които се създадоха следъ 1 септемврий поради войната, нашата банкова система, поради отбелязаната ликвидность следъ найното задравяване, се оказа устойчива. Лекото посрѣщане отъ страна на банкитѣ на слабитѣ тегления, които се явиха презъ последното четиримесечие, показа, че банкитѣ сж устойчиви и че поддържатъ една добра ликвидность, което се вижда и отъ показаната достатъчна касова наличность. Съ огледъ на тѣзи тегления, банкитѣ поддържатъ единъ високъ процентъ отъ касови наличности по отношение на влоговетѣ, което се вижда отъ следната таблица за влоговетѣ и пласментитѣ:

(Таблицата е помѣстена на стр. 16)

Забележително е по-силното темпо въ нарастването на пласментитѣ, особено на Б. З. и К. банка, на която се наложи да кредитира въ по-голѣмъ размѣръ търговията съ зърнени храни, маслодайни растения и нѣкои други артикули, поради увеличената намѣса на държавата въ тази търговия.

Нарастването на пласментитѣ на банкитѣ е по-чувствително презъ втората половина на годината и особено презъ последното тримесечие. Това се дължи не само на по-добрата реколта, но и на увеличената намѣса на държавата въ търговията съ нѣкои земедѣлски произведения. Така, пласментитѣ на банкитѣ се увеличаватъ съ близо 2 милиарда лева, въ сравнение съ 1938 година, или съ повече отъ 15%. То засегна преди всичко Б. З. и К. банка, а следъ това акционернитѣ банки, докато пласментътъ на популярнитѣ банки има по-слабо увеличение.

За развитието на плащанията въ страната и движението на стокитѣ още по-добре може да се съди отъ движението на касовитѣ обороти на кредитнитѣ институти у насъ, което се вижда отъ следната таблица:

(Таблицата е помѣстена на стр. 17)

Банки	31. III. 1938	30. VI. 1938	30. IX. 1938	31. XII. 1938	31. III. 1939	30. VI. 1939	30. IX. 1939	31.XII. 1939
	милиони лева							
Влогове								
Голѣми частни банки	2,531	2,530	2,678	3,089	2,966	3,077	3,066	3,763
Други частни банки .	761	764	725	749	686	701	666	704*)
Б. з. и к. банка . . .	8,716	8,739	8,431	8,925	8,983	9,076	8,925	9,304
Популярни банки . .	2,738	2,740	2,854	3,098	3,094	3,142	3,067	3,350
Всичко . .	14,746	14,773	14,688	15,861	15,729	15,996	15,724	17,121
Касови наличности								
Голѣми частни банки	357	348	436	808	610	535	588	1,216*)
Други частни банки .	72	81	69	136	92	105	98	162*)
Б. з. и к. банка . . .	1,943	2,023	852	916	790	681	571	648
Популярни банки . .	681	639	688	838	834	800	797	977
Всичко . .	3,053	3,091	2,045	2,698	2,326	2,121	2,054	3,003
Отношение на касовитѣ наличности къмъ влоговетѣ								
Голѣми частни банки	7·1%	13·8%	16·3%	26·2%	20·6%	17·4%	19·2%	32·3%*)
Други частни банки .	9·5%	10·1%	9·5%	18·2%	13·4%	15·0%	14·7%	23·0%*)
Б. з. и к. банка . . .	22·3%	23·2%	10·1%	10·3%	8·8%	7·5%	6·4%	7·0%
Популярни банки . .	24·9%	23·3%	24·1%	27·0%	26·9%	25·5%	26·0%	29·2%
Всичко . .	20·7%	20·9%	13·9%	17·0%	14·8%	13·3%	13·1%	17·5%
Пласменти								
Голѣми частни банки	2,465	2,413	2,826	2,655	2,518	2,605	3,231	2,885*)
Други частни банки .	911	907	925	853	838	838	828	825*)
Б. з. и к. банка . . .	5,059	4,948	5,662	6,018	5,963	6,324	7,089	7,668
Популярни банки . .	2,831	2,902	2,946	2,980	3,070	3,174	3,184	3,116
Всичко . .	11,266	11,170	12,358	12,506	12,389	12,941	14,332	14,494

*) 30 декември 1939.

Забележка: Разликата, която се появява между показанитѣ въ горната таблица цифри за общия размѣръ на влоговетѣ и пласментитѣ и даннитѣ, показвани отъ Главната дирекция на статистиката за сжщитѣ влогове и пласменти въ нейнитѣ месечни конюнктурни прегледи, се дължи на това, че Главната дир. на стат. не е проследявала развоя на всички частни банки, а само на 5 голѣми соф. банки и е пречиствала известни части отъ банковитѣ влогове, или е прибавяла известни некредитни пласменти къмъ тѣзи на Б. з. и к. банка, което е било правено за конюнктурни цели. Горнитѣ данни показватъ действителното състояние на банкитѣ.

Месеци	Б. н. банка		Б. з. и к. банка		Петь частни банки		Пощенска спестовна каса		Уравнителна камара	
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
	милиони лева									
I	3,293	3,240	624	663	1,195	1,162	83	112	1,689	1,371
II	2,580	2,715	555	746	1,121	1,218	95	109	1,409	1,078
III	2,970	3,475	730	966	1,345	1,418	127	135	1,170	1,297
IV	2,960	3,325	781	902	1,202	1,167	123	170	1,140	1,260
V	3,058	2,613	705	820	1,167	1,154	141	155	1,067	994
VI	2,875	3,037	719	932	1,105	1,193	115	165	1,300	1,021
VII	2,870	3,038	894	833	1,167	1,157	122	135	984	865
VIII	4,121	4,619	1,378	1,515	1,420	1,349	177	159	1,214	1,052
IX	3,479	4,525	1,040	1,264	1,425	1,438	137	197	1,663	1,874
X	3,583	4,771	1,004	1,213	1,567	1,565	129	147	1,653	2,114
XI	3,154	3,983	927	1,031	1,368	1,649	137	137	1,559	2,061
XII	3,243	4,631	967	1,079	1,505	2,010	143	158	1,337	2,566
Всичко . .	38,186	43,972	10,324	11,964	15,587	16,480	1,529	1,779	16,185	17,553
Средни месечни обороти										
	3,192	3,664	860	3,997	1,299	1,374	127	148	1,349	1,463
Увеличение през 1939										
За годината	15·2%		15·9%		5·7%		16·3%		8·5%	

Общата сума на тѣзи обороти, включително и Уравнителната камара, се увеличава отъ 81,710 милиона лева, на 91,748 милиона лева, или съ 12·1%, докато презъ 1938 година увеличението е било само 8%.

Забележително е силното увеличение на касовитѣ обороти презъ второто полугодие, което се обяснява съ по-голѣмото оживление, настѫпило съ прибирането на новата реколта.

Заздравеното положение на нашитѣ банки позволи засилването на тѣхната дейность презъ годината. Особено се засили дейностьта на банка „Български кредитъ“, която се очертава като най-голѣмия кредитенъ институтъ съ националенъ капиталъ въ страната. Останалитѣ акционерни банки проявиха една редовна и здрава дейность, съ изключение на една банка съ чуждестраненъ капиталъ, която ограничи своята кредитна дейность.

Лихвенията процентъ въ страната презъ годината не отбеляза промѣни.

Така, лихвата на Пощенската спестовна каса остана 4%, докато лихвата на безсрочнитѣ влогове при частнитѣ банки се движеше между 2% и 4% за търговскитѣ влогове, за спестовнитѣ влогове — отъ 4% до 5%, а частниятъ сконтъ — между 7½% и 9%. Сконтовиятъ процентъ на Банката остана презъ цѣлата година непромѣненъ — 6%, а лихвата на аванситѣ — 7%.

Нуждата на държавата отъ извънбюджетни срѣдства за строежъ на желѣзници и пѫтища, за подобрение на телеграфната и телефонната мрежа, пощенската служба и радиото, за мѣроприятия по земедѣлието, строежъ на училища и нѣкои разходи на народната отбрана бѣ посрещната главно чрезъ заеми отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка, Пощенската спестовна каса и нѣкои фондове. Освенъ това бѣ разрешена емисията на 4% съкровищни свидетелства за изплащане отчуждени недвижими имоти въ размѣръ на 25 милиона лева.

Така, презъ годината бѣха разрешени заеми на държавата отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка на обща сума 358 милиона лева, на отдѣлната Дирекция на строежитѣ — 510 милиона лева и на фонда „Постройка на сѫдебни сгради“ — 30 милиона лева, а всичко 898 милиона лева. Отъ Пощенската спестовна каса бѣха разрешени заеми на обща сума 190 милиона лева и отъ фонда „Пенсии за изслужено време“ — 10 милиона лева.

Силното нарастване на влоговетѣ, особено при Българската земедѣлска и кооперативна банка, позволи да се извършатъ тѣзи операции, безъ тѣ да упражнятъ нѣкакво влияние за стѣсняване или ограничение развитието на кредита.

Банкнотно и парично обращение

Развитието на банкнотното обращение презъ изтеклата година бѣ силно повлияно отъ по-оживената дейность въ стопанството и по-голѣмитѣ кредитни нужди въ страната.

Общата тенденция при банкнотното обращение бѣ къмъ едно постепенно увеличение, което презъ второто полугодие, следъ очертаването на новата реколта, бѣ значително по-силно. Това развитие не бѣ повлияно отъ нуждитѣ на държавата, тъй като презъ цѣлата година размѣрътъ на дълга на държавата къмъ Бан-

ката остана непромѣненъ. Краткосрочнитѣ аванси на държавата срещу съкровищни бонове сжщо така не претърпѣха никаква промѣна.

По-голѣмитѣ нужди, обаче, на държавата, въ връзка съ увеличенитѣ разходи по стопанското повдигане на страната и за народната отбрана, предизвикаха едно намаление на авоаритѣ на държавното съкровище, по-специално презъ третото тримесечие. Намаление отбелязаха, отъ друга страна, и кредиторнитѣ смѣтки на банкитѣ. Последното се дължи на засилената кредитна дейность на Б. З. и К. банка и на популярнитѣ и акционернитѣ банки. Тази засилена кредитна дейность предизвика едно намаление на резервитѣ на банкитѣ при Българската народна банка и отъ тамъ едно увеличение въ банкнотното обращение.

Така, презъ първото полугодие задълженията на виждане на Банката намалѣха отъ 3,627 милиона лева въ края на 1938 година, срѣдно за полугодието на 3,499 милиона лева. Срещу това банкнотното обращение се увеличава отъ 2,800 милиона лева на 31 декемврий 1938 година, срѣдно на 2,826 милиона лева за първото полугодие. Това увеличение на банкнотното обращение презъ първото полугодие не е продиктувано отъ засилването на кредитната дейность на Банката, която дори е по-слаба презъ този периодъ. Презъ второто полугодие, обаче, силното нарастване на банкнотното обращение се дължи не само на продължаващата се тенденция на намаление задълженията на виждане на Банката, поради по-малкитѣ резерви на банкитѣ, но и поради засилената кредитна дейность на Банката. Презъ второто полугодие настжпи увеличение на сконтото, главно поради това, че Б. З. и К. банка, а постепенно и останалитѣ банки, бѣха принудени да прибѣгнатъ за кредитъ при Българската народна банка. Заедно съ това, известно влияние за увеличение на банкнотното обращение оказа по-голѣмото нарастване презъ второто полугодие на девизната наличность на Банката.

Тенденцията за увеличение на банкнотното обращение бѣ най-силна презъ четвъртото тримесечие — около 798 милиона лева срѣдно за тримесечието, въ сравнение съ третото тримесечие — когато настжпи една промѣна въ плащанията въ страната. Съ започването на войната стоковиятъ кредитъ бѣ въ голѣма степень преустановенъ и търговията съ стоки започна да се урежда въ брой. Това

предизвика едно засилване на кредитораздаването отъ частнитѣ банки и увеличение на банкнотното обращение.

Общиятъ размѣръ на паричното обращение въ страната следваше тенденцията за увеличение, отбелязана за банкнотното обращение. Размѣрътъ на размѣннитѣ монети въ обращение, обаче, не показа чувствително увеличение. Срѣдно за годината увеличението е само съ около 60 милиона лева, т. е. едвамъ съ около 5 %.

По-ясно, движението на банкнотното и паричното обращение въ страната се вижда отъ следната таблица:

Години и тримесечия	Общо парично обращение	Банкнотно обращение	Девизна наличность	Търговски записи и ефекти и аванси (вкл. съкр. бонове)	Задължения на виждане			
					Всичко	Държавно съкровище	Кредит. с/ки на банки	Други
	милиони лева							
1938								
I тримесечие . . .	3,543	2,331	855	1,059	3,879	960	2,134	785
II „ . . .	3,554	2,383	853	967	3,885	753	2,260	872
III „ . . .	4,025	2,754	719	1,010	3,409	879	1,751	779
IV „ . . .	4,329	2,971	1,005	1,107	3,459	1,128	1,381	950
I полугодие . . .	3,548	2,357	854	1,014	3,882	856	2,197	749
II „ . . .	4,177	2,863	862	1,058	3,434	1,004	1,556	864
1939								
I тримесечие . . .	3,850	2,651	1,129	781	3,698	1,083	1,661	954
II „ . . .	4,197	3,002	842	981	3,299	965	1,220	1,114
III „ . . .	4,994	3,632	833	1,573	3,071	970	991	1,110
IV „ . . .	5,929	4,430	1,279	2,214	3,296	1,065	1,092	1,139
I полугодие . . .	4,023	2,826	985	882	3,499	1,024	1,441	1,034
II „ . . .	5,462	4,031	1,056	1,894	3,184	1,018	1,042	1,124
1938								
Срѣдно годишно .	3,862	2,609	858	1,036	3,658	930	1,882	846
1939								
Срѣдно годишно .	4,742	3,429	1,021	1,387	3,341	1,021	1,241	1,078

Така, докато размѣрътъ на банкнотното обращение, въ сравнение съ 1938 год., презъ първото тримесечие е съ около 14 % по-голѣмъ, презъ второто тримесечие — съ около 26 %, презъ третото тримесечие увеличението вече е съ 32 %, а презъ четвъртото тримесечие — около 50 %. Срѣдно, обаче, за годината размѣрътъ на банкнотното обращение, въ сравнение съ 1938 година, е увеличенъ съ около 31 %.

Това увеличение на банкнотното обращение не предизвика една чувствителна промѣна въ покритието на Банката, което показа намаление, срѣдно за годината, на 29·90 %, срещу 31·88 % за 1938 година.

Максималниятъ размѣръ на банкнотното обращение презъ 1939 година бѣ достигнатъ на 31 октомврий — 4,662 милиона лева, срещу 3,207 милиона лева на 7 октомврий 1938 година, а минималниятъ размѣръ бѣ достигнатъ на 15 февруарий — 2,496 милиона лева, срещу 2,178 милиона лева на 23 февруарий 1938 година.

Тази тенденция на увеличение на банкнотното и паричното обращение въ страната се дължи на чисто стопански причини и отговаря на промѣнитѣ, настжпили въ стопанството. Банката, която презъ цѣлата година се грижеше да регулира паричното обращение въ страната, съ огледъ на нейнитѣ нужди, не допусна едно увеличение, което можеше да се отрази върху стабилностьта на лева.

Кредитна дейность на Банката

Кредитната политика на Банката презъ годината се изрази въ задоволяване главно нуждитѣ на банкитѣ въ страната, съ огледъ развитието на стопанството. Презъ първото полугодие, поради по-слабата реколта, нуждата отъ търговски кредитъ бѣ задоволявана изцѣло отъ нашата банкова система, като прибѣгването до кредитъ отъ Банката ни бѣ по-слабо. Дори презъ първото полугодие размѣрътъ на сконтиранитѣ мѣнителници и записи на заповѣдь възлиза само на 152 милиона лева срѣдно за полугодието, срещу 356 милиона лева за 1938 година. По-малкиятъ размѣръ на сконтото презъ първото полугодие се обяснява съ голѣмата ликвидность на частнитѣ банки и възможностьта имъ да посрѣщатъ нуждитѣ на търговията и индустрията, безъ да прибѣгватъ до емисионния институтъ.

Напротивъ, по-голѣмо увеличение отбелязва кредитирането срещу краткосрочни аванси, което, като изключимъ сумата на съкровищнитѣ бонове, сконтирани отъ

държавата, които през цѣлата година останаха неизмѣнно на 400 милиона лева, възлиза на 329 милиона лева, срещу 273 милиона лева за 1938 година.

Едвамъ презъ второто полугодие се забелязва, и то отъ августъ насамъ, едно значително засилване въ кредитната дейность на Банката. На първо мѣсто е прибѣгнала за краткосроченъ кредитъ срещу сконто къмъ Банката Б. З. и К. банка, а сѫщо и частнитѣ банки, които бѣха ангажирани съ кредитирането на търговията съ зърнени храни и земедѣлски произведения, както и изобщо на търговията и индустрията. Размѣрътъ на сконтиранитѣ мѣнителници и записи на заповѣдь се увеличи презъ второто полугодие срѣдно на 1,193 милиона лева. Този размѣръ бѣ най-високъ на 31 октомврий, когато достигна 1,798 милиона лева, а за аванситѣ— 301 милиона лева.

Ликвидностьта на портфейла на Българската народна банка въ записи и мѣнителници бѣ изобщо много добра и размѣрътъ на кредита до края на годината отбеляза значително намаление, както това се вижда отъ подробнитѣ седмични баланси на Банката.

Въ своята кредитна политика Банката презъ второто полугодие трѣбваше да се нагоди къмъ кредитнитѣ нужди на стопанството, които се обуславяха отъ една страна отъ кредитирането на търговията съ зърнени храни и земедѣлски произведения отъ страна на Б. З. и К. банка и отъ друга страна отъ преустановяването на стоковия кредитъ, което се отрази въ увеличение на кредитната дейность на частнитѣ банки и отъ тамъ и на Българската народна банка.

Отношение на Банката къмъ съкровището

Поради сравнително благоприятното развитие на държавнитѣ финанси и увеличението на приходитѣ, презъ изтеклата година не се прибѣгна до използуването на кредитъ отъ съкровището при Банката. Размѣрътъ на сконтиранитѣ съкровищни бонове отъ страна на държавата остана непромѣненъ — 400 милиона лева. Държавата дори не прибѣгна до максималния размѣръ на кредитиране отъ страна на Банката, опредѣленъ въ закона на 600 милиона лева.

Отъ друга страна, Банката, като касиеръ на държавата, не бѣ затруднена въ извършване касовата служба на държавата. Съкровището винаги разполагаше съ

достатъчни налични срѣдства, за да се посрѣщатъ всички плащания на държавата и да останатъ значителни суми, пазени отъ Банката. За разлика отъ 1938 година, максималнитѣ резерви на съкровището, пазени отъ Банката, бѣха достигнати на 15 ноември въ размѣръ на 1,213 милиона лева, срещу 1,305 милиона лева на 31 декември 1938 година. Срѣдната сума на резервитѣ на съкровището презъ първото полугодие възлиза на 1,024 милиона лева, срещу 856 милиона лева за 1938 година, а презъ второто полугодие — на 1,018 милиона лева, срещу 1,004 милиона лева за 1938 година. Срѣдниятъ размѣръ за годината на резервитѣ на съкровището възлиза на 1,021 милиона лева, срещу 930 милиона лева за 1938 година.

Сжщата тенденция отбелязватъ и другитѣ резерви и кредиторни смѣтки на държавнитѣ и обществени фондове и учреждения.

Отъ друга страна, Банката трѣбваше, въ кржга на нейната длъжность като касиеръ на съкровището, да извършва трансфера въ чужди девизи на задълженията на държавата по външнитѣ дългове и доставки. Извършенитѣ плащания къмъ чужбина възлизатъ на 1,317 милиона лева, срещу 850 милиона лева за миналата година. Отъ тази сума плащанията въ свободни девизи възлизатъ на 270 милиона лева, 890 милиона лева въ клирингови девизи и 156 милиона лева въ блокирани девизи и банкноти.

Законодателство по кредита

Презъ изтеклата година законодателството по кредита въ страната не претърпѣ значителни промѣни. Най-значителната законодателна мѣрка отъ такъвъ характеръ бѣ законътъ за измѣнение и допълнение на закона за облекчение на длъжницитѣ и заздравяването на кредита. Съ този законъ се увеличиха облекченията, дадени на задълженията, направени до края на 1932 година. Разшири се използуването на облекченията за ипотечнитѣ задължения, както и на облекченията на поржчителитѣ. Даде се възможность на длъжницитѣ и поржчителитѣ да изплащатъ задълженията си къмъ Погасителната каса въ размѣръ до 50% съ издаденитѣ отъ сжщата облигации. Предвиди се, че изплащането на облигациитѣ ще става не въ размѣръ 100%, а въ размѣръ 70%, като за Б. З. и К. банка се прави изключение. Срокътъ за погашение на облигациитѣ се увеличи на 30 години, а освенъ това

се предвиди и специаленъ институтъ за очистване задълженията на длъжницитѣ, на които половината отъ актива е по-малка отъ пасива.

Съ този законъ се ликвидира съ задълженията, направени презъ кризата до 1932 година.

На второ мѣсто, съ закона отъ 21 януарий се предвиди намаление отъ $6^1/_2$% и 6% на 5% на лихвата на вѫтрешнитѣ държавни заеми отъ 1914 година, 1923 година и на Българския народенъ заемъ отъ 1921 година.

Персоналъ, банкови операции, клонове и агентури

Броятъ на служителитѣ презъ 1939 година показва незначително увеличение, въпрѣки засилената работа на банковитѣ служби. Въ края на 1938 година персоналътъ на Банката е възлизала нн 1,607 души, а въ края на 1939 година — на 1,623.

Общиятъ брой на банковитѣ операции се е увеличилъ на 1,148,747, срещу 1,095,291 за 1938 година. Операциитѣ презъ 1939 година възлизатъ на 277,732 милиона лева, а за 1938 година — на 247,325 милиона лева. Увеличението на банковитѣ операции е близо съ 5% по брой, а по стойность — съ около 12%.

Управлението на Банката дължи да изкаже своето задоволство, че персоналътъ и презъ тази година, въпрѣки по-голѣмитѣ затруднения, продължава да се справя отлично съ голѣмитѣ задачи, които дейностьта на нашия институтъ му налага.

Благоприятнитѣ резултати отъ дейностьта на Българската народна банка презъ изтеклата година, безспорно, се дължатъ на подготовката и добре разбрания служебенъ дългъ отъ страна на нейнитѣ служители.

* * *

Движението на различнитѣ смѣтки въ баланса на Банката за 1939 година, въ сравнение съ 1938 година, се вижда отъ следния анализъ на пасивнитѣ и активнитѣ смѣтки на Банката.

I. Пасивъ

1. Капиталъ

Капиталътъ на Банката, съгласно членъ 4 отъ Закона за Българската народна банка, възлиза на . . . . . лева 500,000,000·—

Тоя капиталъ е внесенъ напълно.

2. Резервни фондове

На 31 декември 1938 г. резервнитѣ фондове сж възлизали на . . . . . лева 1,187,569,295·—

На 31 декември 1939 г. сжщитѣ фондове възлизатъ на лева 1,195,510,424·—

Увеличение презъ 1939 г. лева 7,941,129·—

Резервнитѣ фондове се състоятъ отъ:

а) Общъ резервенъ фондъ

На 31 декември 1938 г. общиятъ резервенъ фондъ е възлизалъ на . . . . . лева 1,180,497,180·—

На 31 декември 1939 г. сжщиятъ фондъ възлиза на лева 1,184,149,612·—

Увеличение презъ 1939 г. лева 3,652,432·—

б) Ипотеченъ резервенъ фондъ

(Създаденъ презъ 1907 г.)

На 31 декември 1938 г. ипотечниятъ резервенъ фондъ е билъ . . . . . лева 2,788,991·—

На 31 декември 1939 г. сжщиятъ фондъ възлиза на лева 2,704,805·—

Намаление презъ 1939 г. лева 84,186·—

в) Фондъ „Ликвидация на присѫдени недвижими имоти“

(Създаденъ презъ 1909 г.)

На 31 декември 1938 г. фондътъ „Ликвидация на присѫдени недвижими имоти“ е билъ	лева	3,780,872·—
На 31 декември 1939 г. сѫщиятъ фондъ възлиза на	лева	3,491,702·—
Намаление презъ 1939 г.	лева	289,170·—

г) Фондъ „Постройка банкови помѣщения“

(Създаденъ презъ 1920 г.)

На 31 декември 1938 г. фондътъ „Постройка банкови помѣщения“ е билъ	лева	502,253·—
Презъ 1939 г. е постѫпило	лева	14,913,863·—
Всичко	лева	15,416,116·—
Презъ 1939 г. е изразходвано	лева	10,251,811·—
На 31 декември 1939 г. остават	лева	5,164,305·—
Увеличение презъ 1939 г.	лева	4,662,052·—

3. Банкноти въ обращение

На 31 декември 1938 г. е имало банкноти:

а) въ обращение (външъ отъ каситѣ на Банката) за . .	лева	2,800,449,511·—
б) въ каситѣ на Банката за	лева	2,716,405,629·—
Всичко банкноти за	лева	5,516,855,140·—
Презъ 1939 г. сѫ пуснати въ обращение банкноти за	лева	1,500,000,000·—
Всичко	лева	7,016,855,140·—
Презъ 1939 г. сѫ изтеглени отъ обращение	лева	17,750·—
На 31 декември 1939 г. е имало банкноти за	лева	7,016,837,390·—

На 31 декемврий 1939 г. е имало въ каситѣ на Банката банкноти за . . . . . лева 2,771,614,154·—

На 31 декемврий 1939 г. е имало банкноти въ обращение (вънъ отъ каситѣ на Банката) . . . . . лева 4,245,223,236·—

Банкнотитѣ, пустнати въ обращение, сѫ: американски типъ отрѣзъци по 1,000 и 500 лева; английски типъ отрѣзъци по 5,000, 1,000 и 500 лева.

На 31 декемврий 1939 г. намиращитѣ се въ обращение банкноти се разпредѣлятъ по отрѣзъци, както следва:

По 5,000 лева за	лева	219,812,500·—
По 1,000 лева за	лева	2,319,297,500·—
По 500 лева за	лева	1,705,978,150·—
Разни за веществени доказателства	лева	135,086·—
Всичко за	лева	4,245,223,236·—

Движението на банкнотитѣ въ обращение е било:

Максимумъ	лева	4,661,675,336·—	на 31 октомврий
Минимумъ	лева	2,495,894,411·—	на 15 февруарий
Срѣдно	лева	3,428,557,750·—	

4. Други задължения на виждане

На 31 декемврий 1938 г. задълженията на виждане сѫ възлизали на . . . . . лева 3,626,909,235·—

На 31 декемврий 1939 г. сѫщитѣ възлизатъ на . . . . лева 3,363,385,231·—

Намаление презъ 1939 г. лева 263,524,004·—

Задълженията на виждане се състоятъ отъ остатъцитѣ на смѣткитѣ:

а) Държавно съкровище

На 31 декемврий 1938 г. е имало . . . . . лева 1,305,262,810·—

На 31 декемврий 1939 г. е имало . . . . . лева 1,078,749,599·—

Намаление презъ 1939 г. лева 226,513,211·—

б) Кредиторни смѣтки на банки

На 31 декемврий 1938 г. е имало 432 смѣтки за . . . лева		1,467,772,225·—
Презъ 1939 г. е постжпило по 398 смѣтки . . . . . лева		26,569,280,927·—
	Всичко лева	28,037,053,152·—
Презъ 1939 г. е платено по 478 смѣтки . . . . . лева		26,709,169,539·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 434 смѣтки за лева		1,327,883,613·—

Презъ 1939 г. смѣтката „Кредиторни смѣтки на банки“ е претърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ . . . . . лева	1,923,602,368·—	на 7 февруарий
Минимумъ . . . . . лева	716,515,275·—	на 7 септемврий
Срѣдно . . . . . лева	1,241,076,870·—	

в) Разни кредиторни смѣтки

На 31 декемврий 1938 г. е имало 26,671 смѣтки за . . лева		524,166,095·—
Презъ 1939 г. е постжпило по 36,052 смѣтки . . . . . лева		11,307,728,840·—
	Всичко лева	11,831,894,935·—
Презъ 1939 г. е платено по 34,317 смѣтки . . . . . лева		11,197,396,519·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 25,429 смѣтки за лева		634,498,416·—

Презъ 1939 г. смѣтката „Разни кредиторни смѣтки“ е претърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ . . . . . лева	1,020,596,235·—	на 23 ноемврий
Минимумъ . . . . . лева	456,535,430·—	на 7 януарий
Срѣдно . . . . . лева	820,413,355·—	

г) Държавни, общински и обществени фондове

На 31 декемврий 1938 г. е имало 79 смѣтки за . . . лева		570,255,308·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 77 смѣтки за . лева		550,667,786·—
Отъ тая сума се спадатъ . . . . . лева		260,343,029·—
блокирани суми по смѣтката на пенсионния фондъ, които сж пласирани за смѣтка на сжщия фондъ въ		

заеми на общини за постройка училищни сгради. Въ действителность смѣтката „Държавни, общински и обществени фондове“ на 31 декември 1939 г. има остатъкъ . . . . . лева 290,324,757·—

Презъ 1939 г. тая смѣтка е претърпѣла следнитѣ измѣнения:

Максимумъ . . . . . лева 573,504,915·— на 23 януарий

Минимумъ . . . . . лева 407,775,491·— на 23 октомврий

Срѣдно . . . . . лева 480,855,058·—

д) Преводи

На 31 декември 1938 г. е имало неизплатени преводи за лева 16,503,385·—

На 31 декември 1939 г. е имало неизплатени преводи за лева 31,928,846·—

5. Срочни депозити въ лева

На 31 декември 1938 г. срочнитѣ депозити въ лева сж възлизали на . . . . . лева 79,691,000·—

На 31 декември 1939 г. сжщитѣ дѐпозити възлизатъ на лева 470,849,500·—

Увеличение презъ 1939 г. лева 391,158,500·—

Срочнитѣ депозити въ лева се състоятъ отъ:

а) Срочни влогове — смѣтки на Държавата

На 31 декември 1938 г. е имало . . . . . лева 0

На 31 декември 1939 г. е имало . . . . . лева 400,000,000·—

Увеличение презъ 1939 г. лева 400,000,000·—

б) Заложни облигации

На 31 декември 1938 г. е имало заложни облигации за лева 79,691,000·—

На 31 декември 1939 г. заложнитѣ облигации възлизатъ на . . . . . лева 70,849,500·—

Намаление презъ 1939 г. лева 8,841,500·—

6. Задължения въ чуждестранни девизи

На 31 декемврий 1938 год. задълженията въ чуждестранни девизи сж възлизали на	лева	40,449,682·—
На 31 декемврий 1939 год. сжщитѣ възлизатъ на . . .	лева	33,119,152·—
Намаление презъ 1939 год.	лева	7,330,530·—

Задълженията въ чуждестранни девизи се състоятъ отъ:

Кредиторни смѣтки въ чуждестранна валута

На 31 декемврий 1938 год. е имало 86 смѣтки за . . .	лева	40,449,682·—
Презъ 1939 год. е постжпило по 71 смѣтки	лева	28,031,593·—
Всичко . .	лева	68,481,275·—
Презъ 1939 год. е платено по 86 смѣтки	лева	35,362,123·—
На 31 декемврий 1939 год. сж останали 80 смѣтки за .	лева	33,119,152·—

Презъ 1939 год. смѣтката „Кредиторни смѣтки въ чуждестранна валута" е претърпѣла следнитѣ измѣнения:

Максимумъ	лева	43,888,432·—	на 7 май
Минимумъ	лева	30,005,962·—	на 15 ноември
Срѣдно	лева	35,577,010·—	

7. Други задължения

На 31 декемврий 1938 год. е имало	лева	402,892,770·—
На 31 декемврий 1939 год. е имало	лева	450,583,713·—
Увеличение презъ 1939 год.	лева	47,690,943·—

Тия задължения се състоятъ отъ следнитѣ смѣтки:

а) Клонове и агентури	лева	15,094,049·—
б) Разноски и аконти по ипотеки	лева	411,179·—
в) Удостовѣрения за гаранции	лева	5,410,509·—

г) Удостовѣрения за странни кореспонденти . . .	лева	157,877·—
д) Преходни смѣтки	лева	309,939,459·—
е) Лихви и комиснони за 1940 год.	лева	9,272,753·—
ж) Влогове за гаранция	лева	29,768,157·—
з) Кредиторъ по заеми на общини за водоснабдяване, освѣтление и благоустройство	лева	80,529,730·—
Всичко . .	лева	450,583,713·—

II. Активъ

8. Злато

На 31 декември 1938 г. е имало злато за . . . . . лева	2,006,253,412·—
На 31 декември 1939 г. е имало злато за . . . . . лева	2,006,253,412·—
Увеличение презъ 1939 г. лева	0

9. Златни чуждестранни девизи

(чл. 10 отъ закона за Б. н. б.)

На 31 декември 1938 г. е имало девизи за . . . . . лева	0
На 31 декември 1939 г. е имало девизи за . . . . . лева	3,880,000·—
Увеличение презъ 1939 г. лева	3,880,000·—

10. Чуждестранни девизи

На 31 декември 1938 г. е имало девизи за . . . . . лева	1,278,570,034·—
На 31 декември 1939 г. е имало девизи за . . . . . лева	1,781,964,031·—
Увеличение презъ 1939 г. лева	503,393,997·—
Сумата на девизитѣ на 31 декември 1939 г. отъ . . . . . лева	1,781,964,031·—

се състои отъ остатъцитѣ на следнитѣ смѣтки:

а) Странни кореспонденти

На 31 декември 1939 г. е имало остатъкъ . . . . . лева	1,771,766,871·—

б) Странни кореспонденти за инкасо

На 31 декември 1939 г. е имало остатъкъ . . . . . лева	98,250·—

в) Чуждестранни банкноти

На 31 декември 1939 г. е имало остатъкъ . . . . . лева	10,098,910·—

11. Размѣнни български монети

На 31 декемврий 1938 г. е имало размѣнни монети за лева	579,400,611·—
На 31 декемврий 1939 г. е имало размѣнни монети за лева	417,313,579·—
Намаление презъ 1939 г. лева	162,087,032·—

12. Мѣнителници и записи на заповѣдь (вжтрешни)

Търговски записи и ефекти

На 31 декемврий 1938 г. е имало 2,792 полици за . . лева		358,464,926·—
Презъ 1939 г. сж постжпили 16,684 полици за . . лева		4,155,046,945·—
Всичко 19,476 полици за . . лева		4,513,511,871·—
Презъ 1939 г. сж излѣзли . . . 16,937 полици за . . лева		3,314,275,716·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 2,539 полици за . . . лева		1,199,236,155·—

Търговскитѣ записи и ефекти сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:

Максимумъ . . . . . лева	1,805,430,280·—	на 23 септемврий
Минимумъ . . . . . лева	87,654,124·—	на 23 февруарий
Срѣдно . . . . . лева	672,535,401·—	

13. Аванси

На 31 декемврий 1938 г. е имало . . . . . лева	619,020,057·—
На 31 декемврий 1939 г. е имало . . . . . лева	670,352,992·—
Увеличение презъ 1939 г. . . . . лева	51,332,935·—

Тѣ се състоятъ отъ следнитѣ смѣтки:

а) Аванси (на държавата) срещу съкровищни бонове

На 31 декемврий 1938 г. е имало . . 3 бона за . . . лева	400,000,000·—
Презъ 1939 г. сж постжпили . . . . 9 бона за . . . лева	1,600,000,000·—
Презъ 1939 г. сж излѣзли . . . . . 10 бона за . . . лева	1,600,000,000·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 2 бона за . . . лева	400,000,000·—

Тая смѣтка е претърпѣла следнитѣ измѣнения:

Максимумъ	лева 400,000,000	на 7 януарий
Минимумъ	лева 400,000,000	на 7 декемврий
Срѣдно	лева 400,000,000	

б) Аванси срещу залогъ на портфейлъ.

На 31 декемврий 1938 г. е имало 49 смѣтки за . . .	лева	82,942,055·—
Презъ 1939 г. е отпуснато	лева	1,792,753,411·—
	Всичко лева	1,875,695,466·—
Презъ 1939 г. е получено	лева	1,801,288,765·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 47 смѣтка за . .	лева	74,406,701·—

Тия смѣтки сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:

Максимумъ	лева 74,406,701·—	на 31 декемврий
Минимумъ	лева 2,390,648·—	на 15 декемврий
Срѣдно	лева 9,600,199·—	

в) Аванси срещу залогъ на ценни книжа и злато

На 31 декемврий 1938 г. е имало 231 смѣтки за . . .	лева	129,366,597·—
Презъ 1939 г. е отпустнато.	лева	1,213,437,623·—
	Всичко лева	1,342,804,220·—
Презъ 1939 г. е получено	лева	1,152,042,962·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 207 смѣтки за лева		190,761,258·—

Тия смѣтки сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:

Максимумъ	лева 451,221,183·—	на 31 май
Минимумъ	лева 133,977,764·—	на 7 януарий
Срѣдно	лева 298,818,305·—	

г) Аванси срещу залогъ на стоки

На 31 декемврий 1938 г. е имало 13 смѣтки за	лева	5,107,048·—
Презъ 1939 г. е отпустнато	лева	328,254·—
	Всичко лева	5,435,302·—

Презъ 1939 г. е получено . . . . . лева		1,130,430·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 13 смѣтки за . лева		4,304,872·—
Тия смѣтки сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:		
Максимумъ . . . . . лева	5,097,078·—	на 7 януарий
Минимумъ . . . . . лева	4,149,447·—	на 23 декемврий
Срѣдно . . . . . лева	4,616,645·—	

д) Аванси срещу ипотека

На 31 декемврий 1938 г. е имало 12 смѣтки за . . . . лева		1,604,357·—
Презъ 1939 г. е отпустнато . . . . . лева		432,804·—
Всичко лева		2,037,161·—
Презъ 1939 г. е постжпило . . . . . лева		1,157,000·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали 5 смѣтки за . . лева		880,161·—
Тия смѣтки сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:		
Максимумъ . . . . . лева	1,883,464·—	на 31 августъ
Минимумъ . . . . . лева	872,942·—	на 23 декемврий
Срѣдно . . . . . лева	1,461,711·—	

14. Дългъ на държавата

На 31 декемврий 1938 г. дългътъ на държавата по авансовата ѝ смѣтка е възлизалъ на . . . . . лева		3,441,388,609·—
На 31 декемврий 1939 г. дългътъ по тая смѣтка възлиза на . . . . . лева		3,392,969,696·—
Намаление презъ 1939 г. . . . . лева		48,418,913·—

Това намаление произлиза отъ отдѣленитѣ 2% лихви отъ смѣткитѣ на съкровището за погашение дълга на държавата, съгласно членъ 3 отъ Закона за ограничение банкнотната емисия и задълженията на съкровището къмъ Банката.

15. Пласменти

На 31 декември 1938 г. е имало	лева	409,888,069·—
На 31 декември 1939 г. е имало	лева	865,538,835·—
Увеличение презъ 1939 г.	лева	455,650,766·—

Тѣ се състоятъ отъ следнитѣ смѣтки:

а) Ценни книжа

На 31 декември 1938 г. е имало ценни книжа за . .	лева	275,452,921·—
На 31 декември 1939 г. е имало ценни книжа за .	лева	732,847,179·—
Увеличение презъ 1939 г.	лева	457,394,258·—

б) Партиципации

На 31 декември 1938 год. е имало	лева	89,774,593·—
На 31 декември 1939 год. е имало	лева	85,193,593·—
Намаление презъ 1939 год.	лева	4,581,000·—

Българската народна банка участвува въ следнитѣ предприятия:

Въ Банка Български кредитъ съ	лева	16,919,000·—
Въ Електрическа централа „Вѫча“ съ	лева	1,500,000·—
Въ Търговска и ипотекарна банка на балканитѣ (въ ликвидация) съ	лева	400·—
Въ Банка за международни плащания, Базелъ, съ . . .	лева	66,774,193·—
Всичко . .	лева	85,193,593·—

в) Ипотечни заеми

На 31 декември 1938 год. е имало 262 заеми за . . .	лева	5,164,280·—
Презъ 1939 год. е отпуснато по 392 заеми	лева	14,315,404·—
Презъ 1939 год. е постѫпило по 20 заеми	лева	380,023.—
На 31 декември 1939 год. сѫ останали 634 заеми за .	лева	19,099,661·—

Тия смѣтки сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:

Максимумъ	лева	19,099,661·—	на 31 декемврий
Минимумъ	лева	4,654,537·—	на 31 августъ
Срѣдно	лева	9,289,118·—	

г) Анюитети

На 31 декемврий 1938 год. тая смѣтка е имала остатъкъ .	лева	12,811,335·—
На 31 декемврий 1939 год. сжщата е имала остатъкъ .	лева	3,048,079·—
Намаление презъ 1939 год.	лева	9,763,256·—

д) Заеми на окржжия, общини и учреждения

На 31 декемврий 1938 г. дългътъ на разни градски и селски общини, окржжия и учреждения къмъ Банката е билъ по 48 заеми	лева	26,684,939·—
Презъ 1939 год. е отпустнато	лева	779·—
Презъ 1939 год. е постжпило	лева	1,335,396·—
На 31 декемврий 1939 год. оставатъ 39 заеми за . . .	лева	25,350,322·—

Тия заеми сж претърпѣли следнитѣ измѣнения:

Максимумъ	лева	26,684,939·—	на 7 януарий
Минимумъ	лева	25,350,322·—	на 31 декемврий
Срѣдно	лева	25,934,958·—	

16. Имоти и материали на Банката

На 31 декемврий 1938 г. е имало недвижими имоти и инвентарни предмети за	лева	12,239,112·—
Презъ 1939 г. сж купени недвижими имоти и инвентарни предмети за	лева	49,335,978·—
	Всичко лева	61,575,090·—
На 31 декемврий 1939 г. е погасено	лева	6,930,177·—
На 31 декемврий 1939 г. сж останали недвижими имоти и инвентарни предмети за	лева	54,644,913·—

17. Други активи

На 31 декемврий 1938 г. е имало	лева	134,238,395·—
На 31 декемврий 1939 г. е имало	лева	137,650,019·—
Увеличение презъ 1939 г.	лева	3,411,624·—

Тая група се състои отъ следнитѣ смѣтки:

а) Сждебни дѣла	лева	41,353,350·—
б) Открити ипотекарни длъжници	лева	417,311·—
в) Присждени недвижими имоти	лева	6,100,522·—
г) Сждебни разноски	лева	1,764,937·—
д) Разноски по ипотеки въ сждъ	лева	36,734·—
е) Гербови и пощенски марки	лева	1,332,889·—
ж) Записи за гаранции	лева	5,410,509·—
з) Гаранции отъ странни кореспонденти	лева	157,877·—
и) Преходни смѣтки	лева	546,160·—
к) Длъжници по заеми на общини за водоснабдяване, освѣтление и благоустройство	лева	80,529,730·—
Всичко лева		137,650,019·—

III. Разни сведения

18. Общо количество на операциитѣ

Общото количество на операциитѣ презъ			
1939 г. възлиза на	1,148,747	за лева	277,731,922,466·—
а презъ 1938 г. възлизаше на . . .	1,095,291	за лева	247,325,215,115·—
Презъ 1939 г. увеличение	53,456	за лева	30,406,707,351·—

а) Банкови операции

Презъ 1939 г. възлизатъ на	1,083,873	за лева	257,742,186,787·—
Презъ 1938 г. възлизаха на	1,031,992	за лева	227,880,914,357·—
Презъ 1939 г. увеличение	51,881	за лева	29,861,272,430·—

б) Операции за смѣтка на държавното съкровище

Тия операции презъ 1939 г. възлизатъ на	64,874	за	лева	19,989,735,679·—
Презъ 1938 г. възлизаха на	63,299	за	лева	19,444,300,758·—
Презъ 1939 г. увеличение	1,575	за	лева	545,434,921·—

19. Сконтовъ процентъ и лихви

а) Презъ 1939 г. **сконтовиятъ процентъ на Банката** е билъ 6%.

б) Презъ 1939 г. **процентътъ на лихвата по другитѣ пласменти** е билъ:

1) На аванси за опредѣлени срокове, ненадминаващи 3 месеци, срещу залогъ на: портфейлъ, ценни книжа и злато, български държавни съкровищни бонове и заложни записи — 7%.

2) На аванситѣ въ ликвидация, които не сж предвидени въ сегашния законъ за Банката — 7%.

3) На кредиторнитѣ смѣтки на банки процентътъ на лихвата презъ 1939 г. е билъ 1%, като една постоянна сума отъ 100,000 лева е оставала безъ лихва.

20. Вжтрешни преводи

Презъ 1939 г. Банката е превела суми съ чекове, писмени и телеграфически заповѣди срещу клоноветѣ и агентуритѣ въ Царството

	48,216	превода	за лева	6,076,880,341·—
Презъ 1938 г. е имало	45,950	превода	за лева	4,235,219,566·—
Увеличение презъ 1939 г. . . .	2,266	превода	за лева	1,841,660,775·—

21. Камбио

а) Купено

Презъ 1939 г. Банката е купила камбио за . . . . . лева		5,786,898,385·—
Презъ 1938 г. Банката е купила камбио за . . . . . лева		5,138,648,236·—
Увеличение презъ 1939 г. . . . . лева		648,250,149·—

б) Продадено

Презъ 1939 год. Банката е продала камбио за	лева	5,276,173,857·—
Презъ 1938 год. Банката е продала камбио за	лева	4,485,328,833·—
Увеличение презъ 1939 год.	лева	790,845,024·—

22. Загуби и печалби

Презъ отчетната 1939 г. Банката е имала приходъ отъ лихви и други права	лева	435,930,375·—
Презъ сжщата година разходитѣ възлизатъ на	лева	164,797,999·—
Чистата печалба за 1939 год. е	лева	271,132,376·—
Чистата печалба за 1938 год. бѣше	лева	201,501,731·—
Чистата печалба за 1939 год. е въ повече	лева	69,630,645·—

Чистата печалба е разпредѣлена, както следва:

а) 5% за пенсионния фондъ на служителитѣ при Банката, съгласно чл. 7 отъ закона за сжщата	лева	13,556,618·—
б) За фондъ „Обществено подпомагане“ по чл. 34 „е“ отъ закона за обществено подпомагане	лева	2,575,758·—
в) Внесени въ приходъ на държавното съкровище . .	лева	255,000,000·—

Молимъ, Господинъ Министре, приемете увѣренията въ отличнитѣ ни почитания:

За управитель: **К. Гуневъ**

Подуправитель: **Д-ръ П. Косевъ**

Директори: **К. Колевъ**, **Г. Пройчевъ**, **Св. Тошевъ**

Изборни членове: **М. Теневъ**, **Д. Ст. Савовъ**, **Т. Шиваровъ**, **Д-ръ О. Обрейковъ**

ТАБЛИЦИ

Годишенъ

на Българската народна банка

АКТИВЪ			лева	ст.
1. Злато въ монети и не въ монети			2,006,253,412	—
2. Златни чуждестранни девизи (чл. 10 отъ закона за Б. н. б.)			3,880,000	—
3. Други чуждестранни девизи			1,781,964,031	—
4. Размѣнни български монети			417,313,579	50
5. Мѣнителници и записи на заповѣдь (вжтрешни):				
а) Търговски записи и ефекти	1,199,236,154·50			
б) Съкровищни бонове	—		1,199,236,154	50
6. Аванси:				
I. Платими въ лева:				
а) Държавата	400,000,000·—			
б) Други	270,352,992·—	670,352,992·—		
II. Платими въ чужди девизи:		—	670,352,992	—
7 Дългъ на държавата			3,392,969,696	—
8. Пласменти			865,538,834	94
9. Имоти и материали на Банката			54,644,913	—
10. Други активи			137,650,019	43
		Всичко	10,529,803,632	37

Пропорция на златото и чистата сума на чуждестраннитѣ

Злато . . . . . 2,006,253,412·—
Чиста сума на чуждестранни златни девизи (№ 2) . . . . . 3,880,000·—
Резерва (както е предписано въ чл. 10 отъ зак. Б. н. б.) Всичко . . 2,010,133,412·— (а)
Задълженията въ чуждестранни девизи (№ 16) сж спаднати отъ свободнитѣ

Пропорция на сбора (а) по отношение

баланс ъ

Таблица 1

за 31 декември 1939 год.

Пасивъ		лева	ст.
11. Внесенъ капиталъ		500,000,000	—
12. Резервни фондове:			
а) Общъ резервенъ фондъ	1,184,149,612·—		
б) Други резервни фондове	11,360,812·13	1,195,510,424	13
13. Банкноти въ обращение		4,245,223,236	—
14. Други задължения на виждане въ лева:			
I. Текущи и депозитни смѣтки:			
а) Смѣтки на държавата	1,078,749,599·33		
б) Смѣтки на банки	1,327,883,613·09		
в) Други смѣтки	956,752,018·20	3,363,385,230·62	
II. Полици на виждане:	—	3,363,385,230	62
15. Срочни депозити въ лева:			
а) Смѣтки на държавата	400,000,000·—		
б) Смѣтки на банки	—		
в) Други смѣтки	70,849,500·—	470,849,500	—
16. Задължения въ чужди девизи:			
а) Чуждестранни златни девизи	—		
б) Други чуждестранни девизи	33,119,152·—	33,119,152	—
17. Други задължения		450,583,713	26
18. Чиста печалба		271,132,376	36
	Всичко	10,529,803,632	37

Златни девизи по отношение задълженията на виждане.

Банкноти	4,245,223,236·—
Други задължения на виждане въ лева	3,363,385,230·62
Всичко	7,608,608,466·62 (б)

за арбитражиране девизи записани въ други чуждестранни девизи (№ 3).

на сбора (б) = 26·42%

Седмични баланси на Българската

АКТИВЪ

(въ милио

ДАТИ	1	2	3	4	5	6						7			8	9	10
						Аванси						Дългъ на държавата					
	Злато въ монети и не въ монети	Златни чуждестранни девизи	Други чуждестранни девизи	Размѣнни български монети	Мѣнителници и записи на заповѣдь — Търговски записи и ефекти (вжтр.)	с. съкр. бонове	с/ зал. на портф.	с/ зал. на ценни книжа и злато	с/ зал. на стоки	с/ ипотеки	Всичко	Авансъ на държавата	Спада се: фондъ държ. съкров. за погаш. дълга на държ. къмъ Б-ката	Всичко	Пласменти	Имоти и материали на Банката	Други активи
Срѣдно за 1938	1,997	—	858	607	403	389	15	221	6	2	633	3,493	13	3,480	398	7	225
1939																	
7. януарий	2,006	—	1,324	535	286	400	6	134	5	2	546	3,441	—	3,441	410	12	134
15. „	2,006	—	1,271	573	261	400	4	142	5	2	552	3,441	—	3,441	411	13	148
23. „	2,006	—	1,244	620	213	400	7	151	5	2	565	3,441	—	3,441	395	13	134
31. „	2,006	—	1,248	610	164	400	4	177	5	2	588	3,441	—	3,441	385	15	142
7. февруарий	2,006	—	1,206	645	143	400	4	254	5	2	665	3,441	—	3,441	395	16	144
15. „	2,006	—	1,197	684	104	400	5	212	5	2	624	3,441	—	3,441	396	17	152
23. „	2,006	—	1,064	717	88	400	3	223	5	2	632	3,441	—	3,441	395	19	179
28. „	2,006	—	1,036	702	91	400	8	206	5	2	621	3,441	—	3,441	395	19	152
7. мартъ	2,006	—	1,012	699	97	400	9	338	5	2	754	3,441	—	3,441	395	21	165
15. „	2,006	—	1,051	716	90	400	6	250	5	2	663	3,441	—	3,441	392	21	155
23. „	2,006	—	970	730	91	400	11	245	5	2	662	3,441	—	3,441	394	21	162
31. „	2,006	—	921	690	129	400	14	343	5	2	763	3,441	—	3,441	399	21	172
7. априлъ	2,006	—	959	622	156	400	14	404	5	2	825	3,441	—	3,441	399	24	179
15. „	2,006	—	957	650	177	400	6	364	5	2	776	3,441	—	3,441	399	24	180
23. „	2,006	—	866	675	176	400	7	378	5	2	791	3,441	—	3,441	399	24	182
30. „	2,006	—	855	646	183	400	8	390	5	2	805	3,441	—	3,441	400	28	235
7. май	2,006	—	893	651	184	400	8	397	5	2	811	3,441	—	3,441	400	29	185
15. „	2,006	—	855	674	174	400	6	393	5	2	806	3,441	—	3,441	400	29	191
23. „	2,006	—	834	691	164	400	5	406	5	2	817	3,441	—	3,441	400	30	192
31. „	2,006	—	774	662	155	400	11	451	5	2	868	3,441	—	3,441	400	30	200
7. юний	2,006	—	791	668	114	400	7	449	5	2	862	3,441	—	3,441	415	31	220
15. „	2,003	—	776	686	135	400	5	426	5	2	837	3,441	—	3,441	409	37	202
23. „	2,006	—	786	696	132	400	8	421	5	2	835	3,441	—	3,441	409	40	253
30. „	2,006	—	757	650	136	400	9	424	5	2	839	3,441	24	3,417	409	40	210
7. юлий	2,006	—	757	588	142	400	6	418	5	2	830	3,441	24	3,417	409	40	223
15. „	2,006	—	896	591	164	400	8	353	5	2	768	3,441	24	3,417	409	40	223
23. „	2,006	—	761	602	154	400	5	381	5	2	792	3,441	24	3,417	409	40	229
31. „	2,006	—	804	572	156	400	4	375	5	2	786	3,441	24	3,417	409	41	256
7. августъ	2,006	—	767	566	253	400	5	362	5	2	773	3,441	24	3,417	409	41	238
15. „	2,006	—	821	522	623	400	3	282	5	2	691	3,441	24	3,417	408	42	281
23. „	2,006	—	850	491	693	400	8	335	4	2	749	3,441	24	3,417	408	42	222
31. „	2,006	—	820	502	712	400	10	322	4	2	737	3,441	24	3,417	405	42	239
7. септемврий	2,006	—	843	407	1,391	400	33	310	4	1	749	3,441	24	3,417	410	51	212
15. „	2,006	—	971	411	1,560	400	21	238	4	1	665	3,441	24	3,417	411	51	215
23. „	2,006	—	981	410	1,805	400	12	288	4	1	705	3,441	24	3,417	412	53	220
30. „	2,006	—	705	374	1,700	400	16	288	4	1	709	3,441	24	3,417	733	56	223
7. октомврий	2,006	—	804	329	1,748	400	5	287	4	1	698	3,441	24	3,417	733	56	296
15. „	2,006	—	845	337	1,696	400	7	286	4	1	699	3,441	24	3,417	771	56	238
23. „	2,006	—	918	337	1,711	400	5	219	4	1	631	3,441	24	3,417	854	56	234
31. „	2,006	—	1,007	311	1,798	400	15	280	4	1	700	3,441	24	3,417	866	56	241
7. ноемврий	2,006	—	1,053	315	1,765	400	13	280	4	1	700	3,441	24	3,417	885	57	241
15. „	2,006	4	1,206	339	1,771	400	8	212	4	1	625	3,441	24	3,417	890	58	237
23. „	2,006	4	1,381	369	1,624	400	3	211	4	1	619	3,441	24	3,417	904	58	238
30. „	2,006	4	1,452	349	1,552	400	3	210	4	1	619	3,441	24	3,417	897	58	249
7. декемврий	2,006	4	1,519	373	1,321	400	3	239	4	1	648	3,441	24	3,417	897	58	250
15. „	2,006	4	1,565	407	1,356	400	2	240	4	1	648	3,441	24	3,417	897	59	250
23. „	2,006	4	1,788	432	1,159	400	3	171	4	1	579	3,441	24	3,417	884	61	258
31. „	2,006	4	1,782	417	1,199	400	74	191	4	1	670	3,393	—	3,393	866	55	138
Срѣдно за годината	2,006	1	1,020	545	673	400	10	299	5	1	714	3,440	12	3,428	525	38	207
Срѣдно за I полугодие	2,006	—	985	662	152	400	7	316	5	2	729	3,441	1	3,440	401	24	178
Срѣдно за II полугодие	2,006	1	1,055	428	1,193	400	12	282	4	1	700	3,439	23	3,416	649	51	235

народна банка през 1939 година

Таблица 2

ни лева)

ПАСИВЪ

11	12			13	14						15	6	17	18	19
	Резервни фондове				Други задължения на виждане										
Внесенъ капиталъ	а) Общъ резервенъ фондъ	б) Други резервни фондове	Всичко	Банкноти въ обращение	Държавно съкровище	Кредиторни сѣки на банки	Разни кредиторни сѣки	Държ., общ. и обществ. т-ве	Разни	Всичко	Срочни депозити въ лева	Задължения въ чужди девизи	Други задължения	Балансова сума	Покритие %
500	**1,178**	**20**	**1,198**	**2,609**	**930**	**1,882**	**610**	**213**	**23**	**3,658**	**86**	**111**	**446**	**8,609**	**31·88**
500	1,180	7	1,187	2,863	1,087	1,546	457	289	22	3,400	80	41	625	8,685	32·04
500	1,181	7	1,188	2,694	1,086	1,718	498	298	33	3,633	79	41	540	8,675	31·71
500	1,181	7	1,188	2,578	1,110	1,767	494	317	16	3,705	79	42	539	8,631	31·93
500	1,181	21	1,202	2,636	924	1,860	669	234	10	3,696	79	37	458	8,609	31·69
500	1,181	21	1,202	2,539	1,011	1,924	634	243	23	3,833	79	37	470	8,661	31·48
500	1,181	21	1,202	2,496	1,145	1,854	689	191	25	3,903	79	37	405	8,623	31·35
500	1,181	21	1,202	2,532	1,180	1,737	753	202	12	3,885	79	37	306	8,541	31·27
500	1,181	21	1,202	2,577	1,073	1,616	817	224	19	3,748	79	36	322	8,464	31·72
500	1,181	21	1,202	2,620	1,071	1,696	818	229	23	3,826	79	36	326	8,590	31·12
500	1,181	21	1,202	2,601	1,091	1,622	809	222	17	3,760	79	36	356	8,534	31·54
500	1,181	21	1,202	2,714	1,168	1,389	811	222	15	3,605	79	36	340	8,477	31·75
500	1,181	21	1,202	2,958	1,067	1,206	827	276	14	3,390	79	36	379	8,543	31·61
500	1,181	21	1,202	3,233	866	1,162	830	249	45	3,152	79	36	410	8,612	31·42
500	1,181	21	1,202	3,115	893	1,317	857	199	30	3,296	79	36	384	8,612	31·30
500	1,181	21	1,202	3,097	973	1,227	875	214	14	3,302	79	37	345	8,561	31·35
500	1,181	20	1,201	3,166	937	1,229	838	183	20	3,206	79	36	412	8,600	31·49
500	1,181	19	1,200	3,151	904	1,279	837	198	23	3,240	78	44	389	8,601	31·40
500	1,181	19	1,200	3,004	961	1,304	841	193	22	3,320	78	36	439	8,577	31·72
500	1,181	19	1,200	2,901	1,015	1,266	920	194	25	3,419	77	36	443	8,576	31·75
500	1,181	19	1,200	2,931	1,014	1,239	848	223	26	3,350	77	36	442	8,536	31·94
500	1,181	19	1,220	2,904	938	1,207	844	297	34	3,319	77	36	513	8,548	22·24
500	1,182	18	1,200	2,826	1,002	1,251	869	266	25	3,414	77	36	479	8,530	32·15
500	1,182	18	1,200	2,808	1,062	1,142	925	251	18	3,397	76	36	583	8,599	32·33
500	1,183	18	1,201	2,691	1,008	1,023	892	223	19	3,164	75	35	600	8,465	33·14
500	1,183	18	1,201	3,078	848	1,001	849	205	27	2,930	75	37	593	8,413	33·39
500	1,183	18	1,201	3,015	889	1,076	823	185	49	3,022	74	37	665	8,514	33·23
500	1,183	18	1,201	2,922	934	1,149	849	203	43	3,178	74	37	499	8,411	32·89
500	1,183	18	1,201	3,013	898	1,065	840	203	37	3,043	74	37	578	8,446	33·12
500	1,184	16	1,200	3,094	917	1,084	853	224	37	3,115	74	37	452	8,472	32·31
500	1,184	16	1,200	3,418	978	1,054	860	185	34	3,111	74	37	472	8,811	30·73
500	1,184	16	1,200	3,566	965	1,070	969	156	43	3,204	73	37	499	9,078	29·33
500	1,184	16	1,200	3,950	959	880	873	202	26	2,941	73	37	487	9,196	29·07
500	1,184	15	1,199	4,397	964	717	893	194	28	2,795	73	37	484	9,485	27·89
500	1,184	14	1,198	4,368	1,011	817	951	172	44	2,995	73	34	539	9,707	27·25
500	1,184	14	1,198	4,300	1,113	1,119	977	153	25	3,387	73	36	514	10,009	26·10
500	1,184	14	1,198	4,426	1,143	890	877	193	31	3,133	73	36	557	9,923	26·54
500	1,184	14	1,198	4,593	1,004	971	859	195	69	3,098	73	31	593	10,087	26·08
500	1,184	14	1,198	4,572	1,059	974	851	159	53	3,095	73	30	598	10,066	26·17
500	1,184	13	1,197	4,605	1,117	892	916	150	41	3,117	73	31	641	10,164	25·98
500	1,184	13	1,197	4,662	1,204	924	862	214	54	3,258	73	31	684	10,404	25·33
500	1,184	13	1,197	4,612	1,195	970	829	241	55	3,291	72	30	757	10,459	25·39
500	1,184	13	1,197	4,500	1,213	1,089	902	279	51	3,534	72	30	711	10,543	25·02
500	1,184	13	1,197	4,372	801	1,082	1,021	302	109	3,314	472	30	737	10,621	26·15
500	1,184	13	1,197	4,374	971	1,191	802	236	63	3,263	472	33	765	10,602	26·32
500	1,184	12	1,196	4,299	988	1,167	804	236	51	3,247	471	33	746	10,492	26·64
500	1,184	12	1,196	4,199	1,013	1,287	822	294	50	3,466	471	33	745	10,610	26·23
500	1,184	12	1,196	4,124	1,141	1,228	818	233	88	3,508	471	34	755	10,589	26·34
500	1,184	11	1,195	4,245	1,079	1,328	634	290	32	3,363	461	33	722	10,530	26·42
500	**1,182**	**17**	**1,199**	**3,429**	**1,021**	**1,241**	**820**	**224**	**35**	**3,341**	**126**	**36**	**527**	**9,156**	**29·90**
500	**1,181**	**19**	**1,200**	**2,826**	**1,024**	**1,441**	**777**	**235**	**22**	**3,498**	**78**	**37**	**438**	**8,578**	**31·73**
500	**1,184**	**14**	**1,198**	**4,031**	**1,018**	**1,041**	**864**	**213**	**47**	**3,184**	**173**	**34**	**615**	**9,735**	**28·08**

*) Чиста печалба 271 милиона лева.

Общо количество на операциитѣ на

Клонове и агентури	Банкови операции			Операции за смѣтка на Държавното съкровище			В с и ч к о		
	число	л е в а	ст.	число	л е в а	ст.	число	л е в а	ст.
К л о н о в е									
София	333,031	177,073,259,585	66	6,352	11,128,910,021	66	339,383	188,202,169,607	32
Асеновградъ	9,491	644,209,662	48	711	74,226,755	—	10,202	718,436,417	48
Бургасъ	30,257	5,534,799,462	24	559	60,113,717	—	30,816	5,594,913,179	24
Варна	29,491	5,262,460,357	33	1,145	615,474,191	—	30,636	5,877,934,548	33
Видинъ	11,980	1,020,065,650	20	582	156,864,333	—	12,562	1,176,929,983	20
Враца	11,584	917,574,070	11	795	131,562,171	—	12,379	1,049,136,241	11
Габрово	20,674	3,224,797,558	65	690	194,269,087	—	21,364	3,419,066,645	65
Г.-Орѣховица	15,028	1,378,200,397	71	565	201,992,467	—	15,593	1,580,192,864	71
Дупница	9,760	1,271,867,590	52	803	136,967,681	—	10,563	1,408,835,271	52
Казанлъкъ	12,223	976,940,189	20	594	204,378,992	—	12,817	1,181,319,181	20
Кюстендилъ	9,963	917,422,054	25	577	108,704 247	—	10,540	1,026,126,301	25
Ломъ	12,525	1,545,745,317	—	562	201,153,566	—	13,087	1,746,898,883	—
Пазарджикъ	13,369	1,359,015,856	56	785	173,535,861	—	14,154	1,532,551,717	56
Пловдивъ	36,581	8,754,963,249	40	806	1,064,310,022	—	37,387	9,819,273,271	40
Плѣвенъ	15,461	2,601,123,186	22	875	415,425,130	—	16,336	3,016,548,316	22
Русе	31,390	6,383,790,396	14	715	737,828,003	—	32,105	7,121,618,399	14
Свищовъ	8,477	999,135,415	70	679	114,086,324	—	9,156	1,113,221,739	70
Сливенъ	16,827	1,400,792,302	65	587	343,228,668	—	17,414	1,744,020,970	65
Ст.-Загора	15,168	2,496,679,103	35	749	358,871,072	—	15,917	2,855,550,175	35
Търново	15,145	1,432,469,806	42	710	179,261,443	—	15,855	1,611,731,249	42
Хасково	10,164	1,440,481,844	96	750	112,917,232	—	10,914	1,553,399,076	96
Шуменъ	14,280	1,690,882,531	37	750	263,351,069	—	15,030	1,954,233,600	37
Ямболъ	13,686	1,821,355,785	94	597	144,709,803	—	14,283	1,966,065,588	94
А г е н т у р и									
Айтосъ	4,797	550,317,240	83	540	36,403,967	—	5,337	586,721,207	83
Ардино	2,783	186,359,235	89	457	11,427,934	—	3,240	197,787,169	89
Берковица	5,708	237,056,959	48	678	39,648,126	—	6,386	276,705,085	48
Борисовградъ	4,881	294,820,826	10	605	24,623,788	—	5,486	319,444,614	10
Ботевградъ	5,166	308,972,358	73	632	43,187,205	—	5,798	352,159,563	73
Брѣзникъ	2,935	86,055,513	42	583	17,168,740	—	3,518	103,224,253	42
Брѣзово	2,394	116,411,639	68	482	11,658,948	—	2,876	128,070,587	68
Бѣла	4,491	246,252,624	77	522	28,450,930	—	5,013	274,703,554	77
Б.-Слатина	5,874	382,826,250	20	539	44,712,621	—	6,413	427,538,871	20
Бѣлоградчикъ	4,699	179,991,145	41	590	30,135,142	—	5,289	210,126,287	41
Г.-Джумая	7,733	712,246,353	48	545	58,807,117	—	8,278	771,053,470	48
Девинъ	3,488	138,006,440	90	517	25,389,580	—	4,005	163,396,020	90
Дрѣново	5,014	228,651,170	35	551	40,579,735	—	5,565	269,230,905	35
Елена	4,199	255,651,105	52	590	27,269,302	—	4,789	282,920,407	52
Елхово	7,232	427,375,053	60	675	46,445,645	—	7,907	473,820,698	60
Златоградъ	2,399	124,790,503	85	466	9,151,134	—	2,865	133,941,637	85
Ивайловградъ	3,957	200,311,787	30	444	13,988,820	—	4,401	214,300,607	30
Исперихъ	2,703	97,219,652	82	526	11,710,298	—	3,229	108,929,950	82
Ихтиманъ	4,820	286,320,194	65	520	45,894,601	—	5,340	332,214,795	65
Карлово	9,327	642,346,909	95	682	76,931,337	—	10,009	719,278,246	95
Карнобатъ	11,073	793,928,439	60	651	48,568,342	—	11,724	842,496,781	60
Кнежа	3,501	205,490,670	25	531	18,369,759	—	4,032	223,860,429	25
Котелъ	3,294	120,411,470	19	561	14,179,832	—	3,855	134,591,302	19
Крумовградъ	3,155	181,320,195	90	448	13,243,791	—	3,603	194,563,986	90
Кубратъ	2,868	118,938,635	34	512	15,193,243	—	3,380	134,131,878	34
Преносъ	815,046	237,270,103,752	27	35,785	17,875,281,792	66	850,831	255,145,385,544	93

Българската народна банка през 1939 година

Таблица 3

Клонове и агентури	Банкови операции			Операции за смѣтка на Държавното съкровище			В с и ч к о		
	число	л е в а	ст.	число	л е в а	ст.	число	л е в а	ст.
Преносъ	815,046	237,270,103,752	27	35,785	17,875.281,792	66	850,831	255,145,385,544	93
Кула	3,802	122,886,324	—	568	19,814,271	—	4,370	142,700,595	—
Кърджалий	6,938	1,378,714,699	95	620	71,424,996	—	7,558	1,450,139,695	95
Левски	3,766	278,196,726	97	439	25,342,261	—	4,205	303,538,987	97
Ловечъ	9,333	710,191,189	95	692	88,104,155	—	10,030	798,295,344	95
Луковитъ	5,998	223,957,271	03	521	27,905,994	—	6,519	251,863,265	03
Лъджене	4,926	393,509,732	71	600	60,091,390	—	5,526	453,601,122	71
М.-Търново	2,072	89,955,462	48	484	13,424,719	—	2,556	103,380,181	48
Мездра	4,932	241,772,890	34	575	38,823,120	—	5,507	280,596,010	34
Момчилградъ	2,421	196,474,719	33	422	15,727,336	—	2,843	212,202,055	33
Неврокопъ	5,716	476,125,713	76	679	54,591,361	—	6,395	530,717,074	76
Никополъ	4,079	246,560,111	14	486	30,994,387	—	4,565	277,554,498	14
Н.-Загора	7,777	829,218,888	71	481	74,504,014	—	8,258	903,722,902	71
Н.-Пазаръ	6,362	285,667,340	12	679	42,199,557	—	7,041	327,866,897	12
Новоселци	3,047	108,377,947	59	583	12,837,476	—	3,630	121,215,423	59
Омортакъ	3,586	130,715,457	53	524	17,226,878	—	4,110	147,942,335	53
Орѣхово	9,584	832,722,648	41	552	70,720,213	—	10,136	903,442,861	41
Павликени	6,377	654,478,921	98	615	50,311,263	—	6,992	704,790,184	98
Панагюрище	4,587	196,875,018	34	547	28,134,838	—	5,134	225,009,856	34
Перникъ	7,160	734,939,540	19	519	85,591,191	—	7,679	820,530,731	19
Петричъ	4,204	397,355,956	49	915	37,105,552	—	5,119	434,461,508	49
Пещера	5,591	398,002,210	13	542	73,016,351	—	6,133	471,018,561	13
Пирдопъ	3,461	168,734,623	80	572	18,787,196	—	4,033	187,521,819	80
Поморие	4,146	277,181,957	61	898	39,843,238	—	5,044	317,025,195	61
Попово	7,606	683,486,081	61	663	55,596,427	—	8,269	739,082,508	61
Преславъ	3,413	173,987,568	90	583	20,298,008	—	3,996	194,285,576	90
Провадия	9,597	563,584,645	90	580	63,840,107	—	10,177	627,424,752	90
Радомиръ	4,956	296,332,369	10	833	48,879,712	—	5,789	345,212,081	10
Разградъ	10,643	746,575,934	12	767	77,192,447	—	11,410	823,768,381	12
Разлогъ	5,137	473,734,847	56	581	44,224,837	—	5,718	517,959,684	56
Самоковъ	9,988	449,969,077	33	653	65,130,235	—	10,641	515,099,312	33
Св. Врачъ	4,300	501,392,250	24	345	15,803,881	—	4,645	517,196,131	24
Свиленградъ	6,947	403,871,736	39	545	42,198,176	—	7,492	446,069,912	39
Севлиево	6,420	460,556,930	12	590	79,362,008	—	7,010	539,918,938	12
Симеоновградъ	3,289	284,343,301	65	596	48,008,532	—	3,885	332,351,833	65
Сливница	2,879	287,151,945	24	633	78,725,354	—	3,512	365,877,299	24
Смолянъ	4,005	231,625,229	98	451	37,534,998	—	4,456	269,160,227	98
Срѣдецъ	2,310	92,287,171	01	519	11,089,756	—	2,829	103,376,927	01
Стражица	3,175	180,877,609	25	415	15,597,850	—	3,590	196,475,459	25
Сухиндолъ	4,413	155,160,514	80	415	7,829,768	—	4,828	162,990,282	80
Тетевенъ	3,258	204,327,139	10	565	23,026,058	—	3,823	227,353,197	10
Тополовградъ	4,565	257,508,210	51	473	10,606,186	—	5,038	268,114,396	51
Троянъ	7,161	498,132,763	07	630	41,577,117	—	7,791	539,709,880	07
Трѣвна	6,309	456,504,600	56	548	25,729,604	—	6,857	482,234,204	56
Трѣмбешъ	4,617	775,636,067	65	463	23,018,840	—	5,080	798,654,907	65
Трънъ	3,425	138,495,831	08	643	21,545,308	—	4,068	160,041,139	08
Търговище	5,861	461,025,346	22	632	41,202,545	—	6,493	502,227,891	22
Фердинандъ	7,097	570,926,071	03	569	51,711,416	—	7,666	622,637,487	03
Хърманлий	6,134	379,718,646	59	570	49,867,833	—	6,704	429,586,479	59
Ч.-Брѣгъ	5,570	848,846,334	51	596	58,473,551	—	6,166	907,319,885	51
Чирпанъ	5,882	523,409,458	77	718	59,861,575	—	6,600	583,271,033	77
Всичко	1,083,873	257,742,186,787	12	64,874	19,989,735,678	66	1,148,747	277,731,922,465	78

Таблица 4

Парично обращение презъ 1938 и 1939 година по месеци

Дати	1938			1939		
	Монети въ обращение	Банкноти въ обращение	Всичко	Монети въ обращение	Банкноти въ обращение	Всичко
	милиони лева					
15 януарий	1,274	2,469	3,743	1,236	2,694	3,980
15 февруарий	1,201	2,229	3,430	1,175	2,495	3,670
15 мартъ	1,165	2,248	3,413	1,141	2,601	3,742
15 априлъ	1,208	2,455	3,663	1,209	3,115	4,324
15 май	1,156	2,379	3,535	1,184	3,004	4,188
15 юний	1,137	2,288	3,425	1,173	2,826	3,999
15 юлий	1,196	2,421	3,617	1,269	3,016	4,285
15 августъ	1,266	2,783	4,049	1,337	3,419	4,756
15 септемврий	1,325	2,954	4,279	1,449	4,367	5,816
15 октомврий	1,399	3,148	4,547	1,521	4,572	6,093
15 ноемврий	1,378	3,003	4,381	1,519	4,499	6,018
15 декемврий	1,299	2,758	4,057	1,452	4,198	5,650
Срѣдно месечно	1,250	2,595	3,845	1,310	3,400	4,710

Месечно разпредѣление на размѣннитѣ монети и банкнотитѣ въ обращение презъ 1938 и 1939 години по купюри

Таблица 5

Дати	Размѣнни монети								Банкноти		
	бронзови	медно-никелови				сребърни					
	50 стот.	1 левъ	2 лева	5 лева	10 лева	20 лева	50 лева	100 лева	500 лева	1000 лева	5000 лева
	милиони лева										
1938											
15 януарий	4	40	42	49	81	164	492	402	865	1,386	218
15 февруарий	16	40	42	47	77	156	452	382	789	1,232	208
15 мартъ	5	40	42	46	74	137	432	388	819	1,228	201
15 априлъ	12	40	43	47	76	151	449	391	896	1,362	196
15 май	15	39	42	46	73	144	422	375	865	1,328	186
15 юний	15	40	42	45	72	140	411	371	848	1,260	180
15 юлий	13	40	42	46	75	146	435	395	908	1,337	176
15 августъ	14	40	42	47	76	154	468	422	1,041	1,566	176
15 септемврий	14	41	43	48	79	160	498	438	1,130	1,651	172
15 октомврий	16	41	43	49	84	163	514	484	1,178	1,782	188
15 ноемврий	16	42	43	49	85	159	495	485	1,131	1,692	180
15 декемврий	16	41	43	48	82	150	457	459	1,049	1,536	173
1939											
15 януарий	17	42	43	48	82	146	449	459	1,004	1,516	174
15 февруарий	19	41	42	46	77	134	396	420	917	1,407	171
15 мартъ	19	41	41	44	74	129	383	410	960	1,472	169
15 априлъ	19	41	42	45	77	132	414	439	1,247	1,688	180
15 май	19	21	33	53	95	129	402	432	1,201	1,628	175
15 юний	19	41	41	45	74	127	397	429	1,141	1,514	171
15 юлий	19	41	51	45	76	132	432	473	1,222	1,625	169
15 августъ	19	41	42	48	81	150	467	489	1,356	1,890	173
15 септемврий	19	42	42	53	86	163	528	516	1,766	2,383	218
15 октомврий	18	41	44	55	93	176	563	531	1,828	2,520	224
15 ноемврий	19	42	43	56	94	182	554	529	1,797	2,479	223
15 декемврий	19	42	43	55	93	176	518	506	1,674	2,305	219

ОТЧЕТЪ

НА

УРАВНИТЕЛНАТА КАМАРА

ЗА

1939 ГОДИНА

ОТЧЕТЪ
НА
УРАВНИТЕЛНАТА КАМАРА ЗА 1939 ГОДИНА

Операциитѣ на Уравнителната камара презъ изтеклата 1939 година показватъ едно чувствително увеличение, а именно:

По месеци	Вржчени за компенсиране		Компенсирани	Минати по смѣтки
	бройки	л е в а		
Януарий	2,089	1,370,402,336	749,233,112	621,169,224
Февруарий	2,047	1,078,078,287	426,437,048	651,641,239
Мартъ	2,456	1,297,403,776	505,331,923	792,071,853
Априлъ	2,185	1,260,004,501	627,866,199	632,138,302
Май	2,360	993,598,600	509,619,214	483,979,386
Юний	2,579	1,021,333,051	538,903,640	482,429,411
Юлий	2,212	864,611,294	501,933,428	362,677,866
Августъ	2,469	1,051,508,071	597,357,053	454,151,018
Септемврий	2,250	1,874,399,871	912,665,831	961,734,040
Октомврий	2,815	2,114,340,248	1,073,197,587	1,041,142,661
Ноемврий	2,608	2,061,415,530	1,391,975,354	669,440,176
Декемврий	2,669	2,566,309,842	1,469,287,007	1,097,022,835
Всичко за 1939 г.	28,739	17,553,405,407	9,303,807,396	8,249,598.011
Всичко за 1938 г.	27,687	16,184,640,277	8,734,363,735	7,450,276,542

или срѣдно по 1,462,000,000 месечно.

До като презъ 1938 год. процента на компенсацията е билъ 54 %, то презъ 1939 год. е 53 %.

Най-голѣмия дневенъ оборотъ сме имали на 30 септемврий отъ 181,206,332·—, а най-малкия на 9 мартъ отъ лева 19,089,733·—.

Изразено по банки сме имали следнитѣ обороти:

Членове	1938 г.	1939 г.
	лева	
Българска народна банка	10,402,639,269	11,760,729,241
Кредитна банка	5,635,663,862	6,351,436,316
Банка Български кредитъ	4,494,790,212	5,081,895,364
Българска земедѣлска и кооперативна банка	4,197,725,758	4,637,861,624
Пощенска чекова служба	2,828,521,843	3,550,260,796
Италианска и българска търговска банка	1,528,726,405	1,280,053,706
Съюзъ на популярнитѣ банки	1,126,327,151	881,289,191
Българска търговска банка	673,334,533	643,175,152
Англо-пражка кредитна банка	748,545,474	532,519,797
Франко-българска банка	733,006,047	387,589,627
Всичко	32,369,280,554	35,106,810,814

Презъ сѫщата година не е имало никакъвъ споръ между членоветѣ, поради което арбитражниятъ сѫдъ не е билъ сезиранъ.

БИБЛИОТЕКА НА Б. Н. БАНКА